

non aduertit. Freder. in præd. consil. 163. col. 2. per pulchras rationes contrarium tenet dicens posse quidem si vult delegatum Papæ prius ad ecclesiasticum ordinariū, quam ad secularē recurrere: nō tamē teneri si noluerit. Quæ verior mihi visa fuit, qñ tertio illū titulū & d. c. Significasti. de off. dele. in hac Academia interpretabar, quāuis cum primo Tholosæ, & cum secundo Salmantice id feci cum Feli. & Dec. trāsiisse rationibus Fred. non satis perpensis. Secundo nō obstat hæc oppositio Quoniam iudex. M. ordinariū requisit ad abundantē cautelā.

Non obstat tertio, h̄ q̄ iudex a quo appellatū est nō potest brachiū secularē inuocare, appellatione pendente secundum Alber. in l. Episcopale. vers. Sed circa hoc quero. & Paul. Castrē. ibi in fine. C. de episco. aud. & Ol. in cons. 89. supra alleg. propter illam regulā, quæ habet pendente appellatione nihil inuouandū. l. 1. in princip. ff. nil innouā appel. pend. & idem Dec. in illo. c. Significasti. col. 2. Nō inq̄ hoc obstat. Qm̄ per ea quæ sub finem remedii primi diximus, id limitandum est procedere, quando appellatur a diffinitiuā vel ab interlocutoria cum causa probabili, de qua non constaret esse falsam, & appellatur in forma & tēpore debitū. At cōpetitor neque appellauit a diffinitiuā neq; cum causa probabili neq; vera, neq; intra debitū tēpus. quod ex actis apparet.

Non obstat quarto, q̄ ipse quoq; cōpetitor cōtra. M. idē auxiliū implorare poterit. Quoniā. M. Regiæ maiestati ostēdet eius inuocationem cum censuris antea latis & toto processu nulla esse ac inutilia, inuocationem verò iudicis. M. cum toto processu validā fuisse.

Neq; obstat huic responsioni replicatio, q̄ non est regis cognoscere, an inuocatio huius auxiliū sit iusta nec ne, argu. c. Pastoralis. §. Quia vero. de off. deleg. Qui singulariter habet executorē teneri ad exequendā sententiā q̄ scit esse iniustā. Argumento itē eius quod singul. ait Inno. in c. 1. de off. ord. receptus ibi cōmuniter. s. inter iudicē & ecclesiasticum & secularē illam esse differētiā, q̄ secularis tenetur iuuare ecclesiasticum non ostensa illi sententiæ iustitia: ecclesiasticus autem non tenetur suis censuris iuuare secularē, nisi præmissa prius canonica monitiōe secundū Inn. receptū in illo. c. 1. & audita parte si quid allegare voluerit monita, secundū Imol. ibidē col. 5. q̄ quis aliud durius tribuat ei Pan.

Non obstat inquā horū prius. Ad quod respondeo primo m̄ q̄ licet executor non possit cognoscere de iustitia vel iniustitia sententiæ: n̄ potest tamē de nullitate vt gl. ipsius. §. Quia vero. post principium ait, & eā ad id notat Imol. Qui. n. 4. & Pan. col. 2. cū Cōi hoc tenet, & ab oib; esse receptū testat. Feli. in c. De cætero. col. 1. de reiudi. At. M. non solū allegat inuocationem brachii secularis, si eam fecerit is executor fore iniustam, sed etiam oino nullam. Secundo respondeo, q̄ ille. §. Quia

lo super hoc ad ordinariū ecclesiasticū recursu habito si habere noluerit: quāuis possit inuolueri

Brachium secularē: quando cōtra appellantes non sit sperandum.

si lex ecclesiasticus aliter iuuat secularē: quā secularis ecclesiasticum.

Intellectus, c. pastoralis. §. qz de off. deleg.

Brachium secularē impartitur de nullitate sententiæ cognoscere: sicut & executor mittitur.

vero loquitur de executore. At iudex a quo petitur auxiliū a iudice ecclesiastico non est ipsius executor, sed par eius secundum Innoc. ab oībus receptum in c. 1. de off. ordi. par inq̄ quoad hoc, quāuis simpliciter sit maior secundum Imolē. ibidem. n. 16. Quāuis verius videatur neq̄ quoad hoc esse omnino par, sed quodāmodo.

Brachium seculare non est impariēdus ecclesiastico extrajudicialiter illud petenti ad id quod est iniūstum.

Tertio respondeo, q̄ p̄ ille. §. loquitur de mandato facto cum causę cognitione & sententia p̄cedēte, vt clare colligitur ex illis verbis, executio sententię ordinario demandatur. Et ita intelligit. gl. 1. in vers. Itē not. Quæ rationē decidendi attingit, cum qua omnes transeunt. At is subexecutor extrajudicialiter tanq̄ merus executor processit, nulla prius per eum vel alium super hoc sententia lata vel causę cognitione habita. Et in specie q̄ iudex secularis non tenet obedire ecclesiastico, quādo mandat ei extrajudicialiter aliquid, quod ipse scit esse iniustum, affirmat Innocē. in illo. c. 1. de off. ordi. receptus ab oībus: p̄sertim ab Anto. Card. Pan. & Imol. At is subexecutor, vt iā dicebā extrajudicialiter processit. Ergo princeps qui videret eius mandatum esse iniūstum non teneretur ei parere.

Brachium seculare non est impariēdus regi lari et contra appellatē in forma & tempore debitis.

Absolutio ad cautelam nō datur exempto ab ecclesiacione ordinari lata post appellacionem: nisi aliquantulum prius exceptio probata: quāuis brachium seculare contra eū de negetur.

Brachium seculare imp̄tetur tantū potest de sententiā cognoscere: quantū executor iniūstum.

Quinto respondeo q̄ iudex secularis non tenet impartiri suū auxiliū ad exequendā sententiā e iam interlocutoriā, a qua est appellatū in forma & tpe debitis, nisi forte per processum, vel saltem aliūde ostēderetur appellandi causā esse falsam per ea quæ supra in remedio primo sub finem diximus. Ultra quæ facit quod in specie ac fortiore casu Io. And. Anto. Card. Pan. & Imol. determināt in illo. c. 1. de off. ord. s. non teneri iudicem secularem ad impariēdum brachium suum ecclesiastico cōtra illum, qui p̄tendēs se exemptum appellauit ab episcopi visitatiōe ex causa probabili: Qui casus ideo fortior est. Quoniā in eo ius cōmune contra causam appellationis erat, adeo vt huiusmodi exemptus non deberet absolui ad cautelā, nisi aliquantulum probata prius exceptiōe secundum Innoc. in c. Solet. de sent. excōi. lib. 6. quē sequit̄ Rot. decis. 234. Si rector. & 308. Si quis. & Domini. quē sequitur Perus. n. 10. in d. c. Solet.

Ad posterius respondeo q̄ verum esse regulariter illud Innocentii in argumento assumptum. s. iudicem seculare teneri ecclesiasticum iuuare, quando cum causę cognitione procedit, nulla illi facta fide de iustitia sententię vel processus ecclesiast. Sed fallere id in aliquot casibus Quorum vnus est, quando nullitas opponitur, vt pulchre Imolens. dixit in illo cap. 1. col. 6. dimidiata. Quoniam vt ipsemet paulo ante affirmavit, iudex secularis cognoscere potest de sententia iudicis brachium seculare petentis, tantum saltem quantum alius executor. Quoniam eius auxiliū non vt inferioris, qualis est executor: sed paris petitur vt

in argumenti prioris solutione dicebā. Verum in eadem solutione dictum est executorē posse de sententiæ nullitate cognoscere, executorē in quā mixtum de quo loquimur in solutione horum duorum argumentorum. & de quo loquitur. §. Quia vero. cum glossis. c. Pastoralis. de off. deleg. supra citatus & declaratus.

Ex predictis inferit primo, q̄ cū iudex. M. petierit auxiliū a Rege Regale, & competitor idem fecerit: allegabit. M. coram Rege inuocationē pro competitore factā non solum iniustam, sed nullā multis nominibus esse: cūq̄ cōpetitor idem contra processum iudicis, M. fecerit, Regia maiestas quo suum animū eade re informet, faciet presentari vtriusq̄ iudicis processum. Et quia pro cōpetitore factum reperiet clare iniustum & nullum esse: factum vero pro. M. validum, adiuuabit partes. M. fauore regio, iubendo talia legitime quæ sufficiant, vt competitor cum suo iudice ab hac molestatione cesset^u argumento huius capituli. Cum contingat. & eorum quæ Imolenis ait in. c. 1. de off. ordi. n. 16. .s. iudicē secularem, a quo petitur auxiliū ab ecclesiastico, non posse quidem cognoscere de sententia illius ad effectum eam infringendi: posse tñ ad finē se informandi, an impartiri debeat nec ne suum auxiliū. Quæ singularis ampliatio est huius cap.

Secūdo inferitur facile ac iure demirari te posse. Regis & D. N. Iohānis huius nominis tertii pectus vere regium, id est pientissimū, religiosissimum, maximū, & clementissimū ac vere paternum appetentiæq̄ suæ dominantissimū, exemplumq̄ dignissimū, quod reges omnes & alii regentes imitentur. Is enim, vt competitori ac toti regno est notissimum, ex animo dolet has censuras in. M. iudicemq̄ eius latas fuisse, maximeq̄ cupit illas tolli, & satis suggestum est quæ nos hic scribimus remedia in manu sua esse. At ab horū priori retrahit ipsum animi sui magnitudo, clementia, & paternus amor, quibus iracūdiæ motus adeo frenat, vincit & calcit, vt CHRISTVM ob oculos versans, subditorum quos omnes pro filiis habet & malum in bono videri malit, quā extraordinario modo castigando eorum animos exacerbare: pati q̄ malit malum, quā inferre, quatenus id paci ac cultui diuino, vt in casu presentis cōmodat, pulchre seruās illd̄ Aug. in. c. 1. 23. q. 5. Imple CHRISTIANE iudex pii patris officium. A posteriore vero retrahit eum animi pietas ac religio insignes. Quia enim brachium seculare peti hoc casu nō pōt, at ea q̄ interdictū ecclesiasticū in Vlyssipponēsem urbē ōniū maritimarum orbis CHRISTIANI clarissimā ferat, religiosissimus ei⁹ animus id ferre nō pōt, donec pater veluti patriæ verissimus nihil nō tēter q̄ illius paci ac quieti cōsulat: grauissimus alioqui vltor eorum q̄ ferro abscindēda sunt hulcera, & carniū putridarū quæq̄ sanari non possunt resector inflexibilis.

¹
Brachium seculare
laxetur ab vtra
q̄ parte contra
alterum petitur
quid faciendū.

ⁱⁱ
Int. lectus huius
cap. cū con
tingat. singulari
te. ampliatio.

³
Regis Iohānis
animi: religio:
pietas: clementia
& magnitudo de
roica.

⁴
Ad ro. c. 11. sub
fine. n.

⁵
c. resecā. de. xxiii
q. 11.

T E R T I V M R E M E D I V M.

³
 Job. gomez vtr
 dei timens has
 censuras timere
 non debet.

tertium remediū quod autoritate nitit̄ ordinaria qđq; de prädicitis causis colligitur est, ne prädicitus ³.D. loh. Gomez vir & si alioqui Dei timens & ecclesie reuerens, & M. non omnino a religione alienis vllatenus timeant has de quibus loquimur non censuras, sed censurarū vmbas in se latas Quia primo regula Iuris est generalis non prastare impedimentū, qđ Iure non sortitur effectū, reg. Non prestat. lib. 6. cum aliis ibi per gl. ci tatis & late per Feli. congestis in. c. Ex tenore. supra eod.

^a
 Actum nullū nō
 esse actum.

Secundo specialius facit ^a qđ actus extrajudicialis nullus non dicit̄ actus. l. Sicut. ff. de op. liber. & l. Non dubiū. C. de legib. & etiā testamētum dicit̄. l. 2. §. 1. ff. quē ad test. aper. & ex haredatio nō rite facta nō est ex haredatio. l. Non putauit. §. Non quis. ff. de bō poss. cōtra tabul.

^b
 Sententiā nullā
 nō esse sententiā

Tertio specialius facit ^b qđ sententia nulla non est appellanda sentētia, neq; parit effectus sententiæ. l. 4. §. Condēnatum. ff. de re iudic. Et sicut Iuris caret effectū, sic & autoritate & nomine rei iudicatæ carere debet, nec nomen sententię habere meretur. Cle. Pastoralis. §. Vt igit̄ eod. titul. Et qui tulit sententiā nullam non facit litē suā secundum gl. memorabilē quæ. 1. est. l. fin. ff. de var. & extraordi. cognit.

^c
 Excoicatio nulla
 nō est excoicatio
 nec timenda.

Quarto in indiuiduo facit, qđ sententiā excoicatiōis quæ aliqua de causa est nulla timendā non esse Gelasius Papa definiebat in. c. Cui. 11 q. 3. & ante illū Gregorius in. c. Non debet. ead. caus. & q. Non debet (inquit) is pœnam iustinare canonicā, in cuius dānatione non est cano nica prolata sentētia. Id ipsum etiā in specie tenēt ante oēs gl. & Hugut. & post eum Domi. & vterq; Card. in. c. 1. ead. caus. & q. & Archid. in. c. Nemo. 1. ibid. em. Host. item de sent. excōic. §. Quis sit effectus. vers. Hæc vera. et de cler. excōic. §. Qualiter excusetur. Thomas itē ille om niscius in Quar. d. 18. q. 2. art. 1. q. 4. quem omnes ad vnū secuti sunt ibi præsertim Paluda. Theologorum omnium in hac re doctissimus. q. 1. col. 3. & diuus Anto. quem omnes rhapsodi & summistæ sequunt̄ in. 3. parte. titul. 24. c. 73. sub fin. Pan. in. c. Pertuas. de sentē. excōi. et in. c. Cū eo ntingat. de off. deleg. quæ omniū vna est opinio.

^d
 Excoimunicat̄
 nulliter non ser
 uet excoicatiōē
 post quā nullita
 tis causam publi
 carit.

Quinto facit ^d qđ excoicatus nulliter et denunciatus publice non te netur abstinere a diuinis neq; ab alia hominū legitima cōmuniōe, nō d o nullitatis causa publicata fuerit secūdū Palu. in. d. dist. 18. q. 1. col. 3. in hæc verba loquentem: Qui nulliter excoicatus publice excoimunicatus denunciatur, ita ex aduerso ipse publicet causam quando sententia nō valet: puta appellationem vel aliam iustam causam. Quo facto am plius non est scandalum pusillorum, sed Phariseorum. Vnde est cōtē nendū. Quæ ipsamet verba retulit et probat diuus Anto. in illo. c. 73.

aliqui tamen dicunt sic

& Maior in ead. dist. q. 2. col. 2. dicebat, q̄ sicut superiorū opprēssioēs nō sunt leges obligatoriæ, sic nec eorū excōicationes nullæ. In specie itē, q̄ excōicatio lata in eū qui Iure cōtradicit virtute clausulæ: cōtradictores & c. non sit timenda neq; curanda, tradunt Innoc. Oldr. Archid. Io. An. Domi. Perus. & alii quos citauimus in. 3. causa. Quibus addo Card. Alex. in. c. 1. 1. q. 3. col. 3. coniūctis quæ in. 3. not. prius dixit.

Sexto faciunt aliquot aliæ particulares definitiones. Quarū prima sit text. in. c. Ad præsentia. de appel. quæ memorab. est secundum Imol. Perus. Præpos. & Dec. ad hoc, q̄ licet excōicatus ingerēs se diuinis incurrat ipso facto irregularitatē, a qua solus Papa absoluit. c. Clerici. cū gl. in fi. de cler. excō. mi. & c. 1. de sent. exc. li. 6. Et licet irregularis possit priuari oib; bñficiis. c. Fraternitati. de cler. exc. mi. adeo vt et ep̄us ratione irregularitatis veniat deponēdus ab ep̄atu. c. Veritatis. de dol. & cōntu. tñ qñ excōicatur post appellationē legitimā nō tenet desistere a diuinis. Nec si celebrat diuina vllā irregularitatē incurrit, nec vllaten⁹ inquietandus est. Habet enī ille tex. hec verba. Prædictum presbyterū pro eo, q̄ post excōicationē contra appllōnē factā diuina cātavit, nullaten⁹ inquietes: sed ad eum statū reducās oīa, in quo erāt tpe appllōis emissē. Quod locū habere in oībus casibus in quibus excōicatio nulla est, quos scribit gl. sing. in c. Presenti. de sent. exc. lib. 6. affirmāt omnes prædicti.

Secunda decisio sit gl. sing. & p̄. c. Solet. de sent. exc. li. 6. ^b Quæ habet eū, qui ante excōicationē appellauit, ex quo de sua confidit appllōe secure celebrare. Quam gl. oēs ibi probāt Quæ in eis verbis: ex quo de sua appllōe cōfidit. singulariter sentit, qđ clarius ibi Perus. & Prob⁹ explicāt, nēpe eum qui bona fide credit suā appellationē tenere, & ea fiducia ductus missauit, nō esse iudicandū irregularē, licet postea apparuerit, & iudicatū fuerit eā nō fuisse legitimā neq; tenuisse. Pro qua singularissima & cottidiana cōclusionē facit illud mēorabile Pan. in. c. Pastoralis. §. Verū. col. 4. de app. s. irregularitatē p̄cā esse contēptus. Et iō eū, qui nesciēs se esse excōicatū, celebrauit non esse irregularē. Qđ proculdubio verū est de ignorāte p̄babiliter, & de nō contēnente vere nec interpretatiue arg. l. Si ignorās. ff. loc. c. Si vero. de sent. exc. c. Ap̄lica. de cler. excōi. ministr. Facit & illud sing. Do. in. c. Is cui. §. 1. not. 1. de sēt. exc. s. irregularitatē absq; dolo minime cōtrahi, qđ et de dolo vero, vel interpretatiuo intelligerē arg. l. Lata culpa. ff. de verb. sig. & eorū q̄ habētur in. l. Qđ Nerua. ff. de pos. & Iuribus præcitatatis. Per q̄ oīa nō sem̄ multos in terris multis cōsolatus sū sacrificos, in foro p̄sertim cōsciētia. Non ociose autē gl. illa dixit: ex quo de sua confidit appellatione. neq; ipse ociose huic decisione addidi ea verba, bona fide. Nā si quis nosset vel nosse deberet appellationē suā vel causam minus iustā, vel minime

^a Excōicatus celebrans irregularis est & dignus qui priuetur beneficiis: etiā ep̄us tu si sit ep̄us regulariter. sed fallit quando post appllōnem fuit excōicatus.

^b Excōicatus post appellationē q̄s putat legitimā celebrans non est irregularis: et si postea declaretur esse illegitima.

^c Irregularitates sine contemptu non cōtrahi: vero saltem vel interpretatiuo: neq; sine dolo.

veram, ac repugnante consciētia verbo pronūciaret se illi fidere, is pfecto irregularitatem coram Deo contraheret: etiā si forte per falsas p batiōes aut malitiā, vel imperitiā iudicis declararetur applō legitima, per eādē gl. & alia supra citata inducta q; a cōtrario sensu. Qua in re bo ne Deus, quot misere ac quoties errēt, quis efferat, q; sue satis defleat?

Tertia decisio sit cap. Dilectis. sub finē de appel. Quē habet sani⁹ fecisse canonicos Senonēses, qui decano suo cōmunicarūt in diuinis fa ciendis, non obstāte q; is denūciatus esset excōicatus ab archiepiscopo Quia post appellationē excōicatus fuerat: Verba text. subiiciā. Quia sunt accōmodatissima nostro casui: Senon. tamen canonicos, qui sanio ri ducti consilio cōmunicauerūt eidem, vt appellationi ad nos interpo sita magis, quam denunciationi ab archiepiscopo facta deferrent, in culpabiles iudicamus. Quod in illa. 9. & 10. magis confirmabitur. Sed interim perpende lector verbum, inculpabiles, verbū item, sanio re consilio, perpende, q; excōicans iudex ordinarius erat, perpende q; ob vnā tantū causā excōicatio allegabat nulla. Et tñ ait tex. sanius fecisse non vitando decanū, q; vitando. Et his perpensis contemplare, quanta sit quorundā Conimbricēsiū canonicorū animi religio, quanta erga clauēs ecclesie obseruātia, quāta mundicie animi vel de leuissimis pec catis cura, qui ne suum Palcha consortio. M. cantoris sui cōtaminarēt, licet illi sexcentis appellationū, & nullitatum causis aduersus balistarii potius monticolā, quam subexecutoris Apostolici sagittas verius quā cēsuras munit⁹ esset, noluerunt tñ eo præsente diuinis interesse. Quo factum fuit, vt. M. qui eorū sacrū collegiū cū suo præsīde nobilissimo multis nominibus suspicit, veneratur, & colit, suorū peccatorū & sordidū conscius absentē se fecerit, ne tam puræ animæ a purissimo Dei cultu abstinerent. Sūmo illi & purissimo IES V placuerit, vt & illi puri ac iusti indies puriores ac iustiores fiāt. M. itē, qd̄ facere cœpit, recogitet oēs annos suos in amaritudine animæ suæ, & nunquā non ploret, nunq; non conterat eos, nunquā obliuiscat huius infelicitatis, qua vidit vrbe Conimbricā terris magis oib⁹ vnā sibi dilectā interdicto ecclesiastico ob censuras in se latas trimestri deformatam, tristē & luctuosam vsq; ad hanc vltimā passionis Dominicæ memoratiuam Quadragesimæ hebdomadā, b quando eā reuerēdiss. in CHRISTO. D. Aloisius Lippomenus, vir qui nataliū splendore, eruditione ac morū ornamēto dignissimus fuit, vt episcopatu quoq; ac legatione. S. A. illustraret, & Regi nostro non nihil olim legatis aliis offēso fieret acceptissimus, instar angeli pulchritudinis & lucis benignitate Apost. ipsius iubare in suā pristinā formā & nitore, magno cū omniū solatio ac iubilo restituit Gloria Deo. gratiæ Sed. Apost. Regi nostro, ac. D. Aloisio. Nunquā

Excoīcat⁹ post appellationē et denūciatū non vitā in diuinis quibus oēs in ter esse debent: sanius facit: q; qui vitat.

Canonicorū Co nimbricēsiū re ligio et puritas animi magna: q; vt semp̄ crescat ex animo deinde ratur.

Conimbricā in terdicto ecclesias tico multis nob̄ bus nullo ppter se fedam fuisse D. non ab re volet.

Aloisius Apo. Sed. legat⁹ vir multis nob̄ bus illustris & suso ciend⁹ instar An gel. pulchritudi nis ac lucis Co nimbricam suo nitore restituit.

mētū est ibi etiam cognoscere culpā, vbi culpa non est secundū Greg. in.c. Ad eius. s. d. Quinto, q̄ Inn. in.c. Solet. de sentēt. excōic. lib. 6. ait tu tiuse esse vitare excōicatum, etiam nulliter in familiari conuersatione.

Sexto facit, q̄ quādo notū est appellationē quæ excōicationē præcessit illegitimā esse, vitandus est excōicatus, licet ille excōicationem præten dat esse nullā. Septimo, q̄ Pan. in.c. Pastoralis. in princip. n. 9. secutus Abbatē determinat eū qui post appellationē excōmunicatur a iudice procedente appellatione remota vitandum esse.

Ad horum primū respondeo primo, q̄ Gregorius in illo. c. 1. 11. q. 3. cum ministerio^f loquitur de sententia pastoris, vt ibi annotauit Alex. Quia si pastor non esset qui excōicat, hoc est potestātē & iurisdictionē excōicandi nō haberet, eius sentētia nullatenus esset tenēda siue timē da, vt idem Alexan. ibidem affirmat. At is subexecutor non erat pa stor nec iudex, quippe cuius rescriptum erat ipso Iure nullum, vel ipso Iure reuocatum, vt in prima causa fuit mōstratum, & incapax alioqui iurisdictionis delegatæ, vt. 2. causa demonstrat. & procedebat contra cō tradicentē Iure per clausulā, indebite molestantes. &c. Et ita hæc sentē tia non est digna quæ dicatur pastoris ecclesiastici, sed potius pastoris ouium & armentorū, nequid peius dicā propter præbyteriū. Quod etiā in quouis homine positum suspicio & veneror^b 2°. respōdeo illud Gregor. agere de sententia pastoris iniusta ex animo, iusta vero ex or dine ac causa, vt sentit Gratia. in.c. Epus. s. Si ergo. 11. q. 3. Quāuis idē dicendū sit de omni sententia iniusta ex causa & ordine, quando ita est iniusta, vt tamen non sit nulla secundum omnes ibi & vbiq̄. In quibus est Hugut. in illo. c. 1. sic inquit: Hoc capit. intelligitur de sentētia ini uista ex animo vel ex causa, non autē ex ordine. Tunc enim nō esset ti menda vel tenenda. Quia ipso Iure nulla esset. Palud. autem duas sup hoc cōclusiōes ponit in hæc verba quoad propositū: Excōicatio licet sit iniusta est tamen timenda, si sic esset iniusta, q̄ non est nulla, sed solum annullanda: siue sit iniusta ex parte excōicati qui est innocens in illo fa cto, siue ex parte excōicantis, qui ex odio aut per gratiam vel sordestu lit excōicationē: siue ex ordine, quia per falsos testes aut sine monitiōe, vel scriptis. Si vero sic est iniusta, quia est ipso Iure nulla: quāuis aliquā quod nihil est in se habeat ligamen Iuris, vt matrimoniū de facto con tractum, vel sponsalia causant publicæ honestatis iustitiam, quādo fue runt nulla aliter quam per defectum consensus: non tamen in proposi to. Vnde propter pœnā Iuris timenda non est. Quia secundū veritatē nullā pœnam Iuris incurrit, qui sententiam quæ nulla est non custodit Hactenus Palud.

Ad secundum & tertiu respondeo concedendo nihil esse agendum

In illo. c. 1. 11. q. 3. cum ministerio loquitur de sententia pastoris, vt ibi annotauit Alex. Quia si pastor non esset qui excōicat, hoc est potestātē & iurisdictionē excōicandi nō haberet, eius sentētia nullatenus esset tenēda siue timē da, vt idem Alexan. ibidem affirmat. At is subexecutor non erat pastor nec iudex, quippe cuius rescriptum erat ipso Iure nullum, vel ipso Iure reuocatum, vt in prima causa fuit mōstratum, & incapax alioqui iurisdictionis delegatæ, vt. 2. causa demonstrat. & procedebat contra cō tradicentē Iure per clausulā, indebite molestantes. &c. Et ita hæc sentē tia non est digna quæ dicatur pastoris ecclesiastici, sed potius pastoris ouium & armentorū, nequid peius dicā propter præbyteriū. Quod etiā in quouis homine positum suspicio & veneror^b 2°. respōdeo illud Gregor. agere de sententia pastoris iniusta ex animo, iusta vero ex or dine ac causa, vt sentit Gratia. in.c. Epus. s. Si ergo. 11. q. 3. Quāuis idē dicendū sit de omni sententia iniusta ex causa & ordine, quando ita est iniusta, vt tamen non sit nulla secundum omnes ibi & vbiq̄. In quibus est Hugut. in illo. c. 1. sic inquit: Hoc capit. intelligitur de sentētia ini uista ex animo vel ex causa, non autē ex ordine. Tunc enim nō esset ti menda vel tenenda. Quia ipso Iure nulla esset. Palud. autem duas sup hoc cōclusiōes ponit in hæc verba quoad propositū: Excōicatio licet sit iniusta est tamen timenda, si sic esset iniusta, q̄ non est nulla, sed solum annullanda: siue sit iniusta ex parte excōicati qui est innocens in illo fa cto, siue ex parte excōicantis, qui ex odio aut per gratiam vel sordestu lit excōicationē: siue ex ordine, quia per falsos testes aut sine monitiōe, vel scriptis. Si vero sic est iniusta, quia est ipso Iure nulla: quāuis aliquā quod nihil est in se habeat ligamen Iuris, vt matrimoniū de facto con tractum, vel sponsalia causant publicæ honestatis iustitiam, quādo fue runt nulla aliter quam per defectum consensus: non tamen in proposi to. Vnde propter pœnā Iuris timenda non est. Quia secundū veritatē nullā pœnam Iuris incurrit, qui sententiam quæ nulla est non custodit Hactenus Palud.

In illo. c. 1. 11. q. 3. cum ministerio loquitur de sententia pastoris, vt ibi annotauit Alex. Quia si pastor non esset qui excōicat, hoc est potestātē & iurisdictionē excōicandi nō haberet, eius sentētia nullatenus esset tenēda siue timē da, vt idem Alexan. ibidem affirmat. At is subexecutor non erat pastor nec iudex, quippe cuius rescriptum erat ipso Iure nullum, vel ipso Iure reuocatum, vt in prima causa fuit mōstratum, & incapax alioqui iurisdictionis delegatæ, vt. 2. causa demonstrat. & procedebat contra cō tradicentē Iure per clausulā, indebite molestantes. &c. Et ita hæc sentē tia non est digna quæ dicatur pastoris ecclesiastici, sed potius pastoris ouium & armentorū, nequid peius dicā propter præbyteriū. Quod etiā in quouis homine positum suspicio & veneror^b 2°. respōdeo illud Gregor. agere de sententia pastoris iniusta ex animo, iusta vero ex or dine ac causa, vt sentit Gratia. in.c. Epus. s. Si ergo. 11. q. 3. Quāuis idē dicendū sit de omni sententia iniusta ex causa & ordine, quando ita est iniusta, vt tamen non sit nulla secundum omnes ibi & vbiq̄. In quibus est Hugut. in illo. c. 1. sic inquit: Hoc capit. intelligitur de sentētia ini uista ex animo vel ex causa, non autē ex ordine. Tunc enim nō esset ti menda vel tenenda. Quia ipso Iure nulla esset. Palud. autem duas sup hoc cōclusiōes ponit in hæc verba quoad propositū: Excōicatio licet sit iniusta est tamen timenda, si sic esset iniusta, q̄ non est nulla, sed solum annullanda: siue sit iniusta ex parte excōicati qui est innocens in illo fa cto, siue ex parte excōicantis, qui ex odio aut per gratiam vel sordestu lit excōicationē: siue ex ordine, quia per falsos testes aut sine monitiōe, vel scriptis. Si vero sic est iniusta, quia est ipso Iure nulla: quāuis aliquā quod nihil est in se habeat ligamen Iuris, vt matrimoniū de facto con tractum, vel sponsalia causant publicæ honestatis iustitiam, quādo fue runt nulla aliter quam per defectum consensus: non tamen in proposi to. Vnde propter pœnā Iuris timenda non est. Quia secundū veritatē nullā pœnam Iuris incurrit, qui sententiam quæ nulla est non custodit Hactenus Palud.

Excōicatio bui⁹ sentētia nō fuit pastoris ecclesie sed poti⁹ gregū et armentorū.

Excōicatio etiā iniusta timenda quidē est: non tñ nulla.

cum scandalo pusillorum, & per consecutionem seruandā esse in publico excōicationem nullam, si nullitatis illius causa est occulta, donec publicetur: nō autē si est publice nota vel posteaquā publicata fuerit. Tūc enim, vt Palud. & Antoninus in arg. vltimo pro corollario facto relati predixerunt, non est scandalum pusillorum, sed Phariseorum.

Cum igitur M. in cathedra lectione primaria multas predictarū nullitatis causas disputauerit publice, cum easdē scriptas episcopo Conimbricēsi, ac aliis multis tradiderit, cum appellationē suam corā vicario episcopi intimauerit multo antequā hæ censurę ferrentur, cū ea nota fecerit capitulo Conimbricēsi, cum suus iudex episcopo & capitulo Conimbricensibus autoritate Sed. A postol. iusserit, ne censuras has seruent, neq; M. in diuinis vel aliis vitent: Consequens est eum nō seruando illas non præbere scandalum, nisi phariseorum. Quod Paludanus, cuius autoritate nititur argumentum diffinit non timendum esse imo fortiter contēnendum iuxta illud optimi I E S V elogium: Sinite illos, quia cæci sunt. Paludanū autē Diuus Ant. & alii oēs probāt.

ubi 55 Ad quartum ex his quæ Salmanticæ olim in illo. c. A de ius. s. dist. diximus dico primo non sentire Gregor. bonæ mentis esse credere aliquid peccatum, quod non est. Quia imo id stultæ mētis esset autore Diuo Anto. in. 1. par. tit. 3. c. 10. §. 10. col. 5. Quod ante illum sensit Ioh. Gerson. secund. part. de nat. & qual. consciē. alphab. 29. litera. 9. Quā stultitiā arbitror esse in causa, quare multi grauitur peccent. Quoniā qui contra conscientiam etiam erroneā facit peccat. c. Per tuas. 2. de Simo. Quod in. c. Si quis autē. de pœnit. dist. 7. late tractaui. Secundo dico nō sentire illum bonæ mentis esse dicere aliquid peccatū, quod tamen nō sit. Quia mentiretur & peccaret iuxta. c. Cum humilitatis causa mentiris, si non eras peccator antequā mentireris, mentiēdo efficeris. 22. q. 2. Tertio dico illum sanctissimū virum sentire potuisse bonæ mentis esse cognoscere se in genere peccatorē, etiam si nesciat quo genere peccati secundum gl. in illo. c. A de ius. & latius in. c. Cum humilitatis. Quarto dico eum etiam sentire potuisse, q̄ bonæ mentis sit cognoscere culpā. i. trepidare ob timorē culpę incurse, vbi ratio trepidandi iusta est: non quidē vt iudicet peccatum esse, quod tale nō est, sed virtutis amore, quę res est sollicita iuxta illud. Res est sollicita plena timoris amor secundū Maior. in. 4. dist. 15. q. 2. col. 4. Quæ tñ expositiōes, salua tãtorū autorū pace licet verę nō satis vident germanę. Quare sexto dico Gregoriū in illis verbis sentire, qđ cottidie experimur cōfessarii, & alii de dubiis cōsciētiaē consulti: nempe cognoscere culpam vbi culpa non est esse quidem mētis bonæ, hoc est, mentis ad bonitatem propensæ: non tamen in quātum huiusmodi esse bonā, imo malā ob defectum rationis iudicantis

i
Scandalum pusillorum videtur phariseorum autē contemnendum.

k
Excōicationis huius nullitatis causas satis superque publicatas fuisse

l
Mētis bonæ in quantum bonæ nō est credere vel dicere peccatum esse quod nō est tale: sed cognoscere se in genere peccatorē vt trepidare ne peccet virtutis amore sic.

m
Intellectus varius & quis germanus illius Gregor. bonarū mētium est cognoscere culpam etiā vbi culpa nō est

ⁿ
Consciētia octo
de causis fieri
erroneam.

bonū esse malum, & album nigrū. Sic mihi videtur intellexisse Ioh:
Gerson in loco præcitato, dum inter octo causas ob quas cōsciētia fit
erronea postremū facit puritatē cordis & humilitatē, cōfirmādo id per
hoc Gregorii dictum.

Ad quintum rñdeo primo illud dictū Inno. de illa conuersatione
familiari q̄ non est excoīcato præiudicialis intelligēdū esse, vt ipsemet
ibidē cum omnibus affirmat. At M. non petit neq; contendit, vt præ
dicti canonici admittant eū ad colloquia familiaria, quæ tametsi sua
uia sūt & vtilia, suauiora tñ multo, veriora & vtiliora intra suū habet
musæū. Sed solū petit & cōtēdit se admitti ad diuina obsega i ecclesia
omniū dño faciēda, & iuxta suæ cantoriæ munus regenda. E quib⁹ illū
vitari nō solū est honori suo & ecclīæ autoritati detrahere, sed ēt anīæ
ipsius detrimētum facere. Secundo rñdeo Inno. non dicere malū esse
familiariter cōuersari cū excoīcato nulliter, sed tutius esse non con-
uersari. Per qđ cōparatiuū præsuppt tutū esse cōuersari. l. Vbi aut. ff.
de verb.º Nō enī tenemur eligere tuti⁹. Sed satis est eligere tutū. Qđ
alti⁹ ni fallor omnibus q̄ ad vtrunq; forū tractauim⁹ in c. Si quis aut.
de pœnit. disti. 7. a. n. 24. vsq; ad .47. Ego aut addo Innocēti o etate nra,
vt colloquia hoīm fere sūt ōnia corruptissima, tutius esse cōuersationes
viuorū, etiam nō excoīcatorū, familiares vitare, & mortuorū querere,
& cum Psalte ponere ori custodiā, & ostium circumstātīæ labiis.

^o
Tutius non res-
nemur eligere: s̄
satis est eligere
tutum.

^p
Colloquia hoīm
fere sūt ōnia cor-
ruptissima, tutius
esse cōuersationes
viuorū, etiam nō
excoīcatorū, fami-
liares vitare, &
mortuorū querere,
& cum Psalte ponere
ori custodiā, &
ostium circumstātīæ
labiis.

^q
Excoīcatū
post appellatio-
nem vitandum
esse si constat eā
non esse legitimi-
mam: non autē
si constat eā esse
iustā vel dubiā

Ad 6. respondeo q̄ concedēdo vitandū esse excoīcatū, quando notū
est appellationē esse illegitimā: nō autē quādo cōstat eam esse legiti-
mam vel dubiam. Quod ipsemet Innoc. cum omnibus ibi dixit. At
appellō. M. nō solū non constat esse illegitimā, imo cōstat eam multis
nomib⁹ esse, vt ita dicā, legitimissimā: licet quoad propositū præ-
sens sufficeret esse dubiam. Et ita fateor argumētum hoc neruose vr-
gere, qđ cōpetitor vitari debeat, nō obstante appellatione, quā se iactat
interposuisse. Quoniā vix vllum eruditum inuenias qui iudicet illā
interpositā esse congruo loco, & tempore, ac in debita forma, vt in 6.
caus. nullit. ostēdimus.

^r
Excoīcatū post
appellationem a
iudice proceden-
te appellatio-
ne remota: quando
vitandus; et qđ
non.

Ad 7. respōdeo primo Abbatē in illo. c. Pastoralis. de app. in p̄ci.
non dicere id quod ei Pan. imponit. Nihil enim ea de re. Abb. loqui
tur. vsq; ad. §. Verum. Ibi autē non agit de illo, qui ante excōmunica-
tionem appellauit, sed de illo qui posteam vel ab ipsa, iam lata. Qui
casus longe a nostro vt vides differt. Secūdo dico r̄ illam conclusionē
Pan. procedere tunc demū, quādo qui appellauit nō expressit causam
appellandi a Iure probatam: licet forte alias legitima esset. Alioqui
enim appellatio recipiēda esset, etiam si nō esset ita Iure approbata,
vt deberet admitti, etiam nō obstāte appellationis remotione secundū

eundē, & Cō. quidqd̄ ibi Decius cui respōdim⁹ ibidē super. gl. 1. mouet. et ita excoīcatio lata neq; ligat neq; timenda esset magis, q̄ si nō procederet appellōne remota. Vnde illam maximā cancellariā Pinciēsē siue Vallis oleti videas aliquādo iubere scholastico Salmanticēsi, q̄ appellatione remota p̄cedit absoluere aliquos a se post appellationē excoīcatos, aliquādo vero minime. Qm̄ nōnulli appellant cum causa Iure probata, nōnulli vero sine tali. At in casu nostro multis de causis expresse a Iure probatis appellatū fuit, vt ex .4. .5. .6. .7. & aliis causis supra scriptis palam est. Tertio dico illam conclusionē. Pan. nil nostrū casum tangere. Quoniam ille de iudice cum clausula, appellatiōe remota, procedente loquitur. Is autē executor non procedebat cū illa clausula licet executor principalis potuisset. Quod clare in .14. causa nullit. pag. 3. ostēsū est.

Ex prædictis infertur primo recte fecisse. M. nō abstinēdo a diuinis audiendis & faciēdis. Quoniam primo nulli, vel certe paucissimi, & hi quidem partis aduersæ, vltra aras, quod aiunt, amici crediderūt cēsuras has valuisse, posteaq̄. M. publice eas vanas esse ac nullas desputando affirmavit. Et ita ratio scādali ob quam aliquando censura quæ nulla est seruari debet cessabat, & per consecutionem obseruantia quoq; illarum cessare debebat, arg. c. Cū cessante. de appellat. & l. Adigere. §. Quāuis. ff. de Iur. patro.

Secundo, q̄ nemo debet ea quæ sunt de necessitate salutis opera præcepta omittere propter alterius scandalum passiuū. c. Qui scandali zauerit. de regul. Iur. c. 2. de noui nunc. Tradit Tho. 2. 2. q. 43. art. 7. receptus ab oib⁹, & in his ab Adriano quod lib. 1. arti. 2. litera. I. Nā indecēs est suum crimē alienis cōmodis impendere. 46. dist. Sicut nō suo. nec vult Deus tali lucro tale dānū compensari. 33. q. 5. Si dicat. Et ordinata charitate quisq; tenetur propriā salutē præferre saluti proximi. l. Præses. C. deseruit. & aqua. c. Si non licet. 23. q. 5. At. M. ad diuina audiēda et aliqñ faciēda præcepto astringitur. c. Missas. de cōsec. d. 1. c. Dolentes. de celeb. miss. Tertio facit, q̄ neq; opera consilii sunt prætermittenda propter scandalum qd̄ ex malitia oritur. Id enim Phariseorū appellāt. qd̄ cōtēnendū esse habet Matth. 15. Neq; etiam propter scandalum ex ignorantia vel infirmitate procedens, quod pusillorū vocatur, si post redditam rationē quare id iuste fiat perduret. Quoniam iam videtur malitiosum secundum Thom. in. d. artic. 7. ab omnibus receptum.

Secundo infert. M. peccaturū esse, si ob has censuras a diuinis etiā his ad q̄ consilio tunc tenebatur abstineret, si per abstinētiā illam crederetur ipse putare se esse excoīcatū, Quia CHISTIANI oēs præsertim doctores bono exemplo debent esse aliis. c. Qualis. 8. q. 1. c. Nolo. 12. q. 1. & c. Præcipue. 11. q. 3. iuxta illud Redemptoris. Ioh. 13. Exemplum dedi

Scandalum ob pusilloꝝ nō esse prætermittenda præcepta; ob scādalum autem de malitia nascens non etiam opa consilij.

P
 Excoicatus qui
 nouit excoicatio
 ne in se latam esse
 nullam: & ideo non
 parit precepto
 sub illius pena fa-
 cto: peccat ad iu-
 ris: etiam ad quod
 consilio tantum
 tenetur: abstinere
 do: si modo iu-
 ris peritus est.

Q
 Censuras falsas
 pro veris colere
 non esse viri pijs
 nec docti.

R
 Conscientie pur-
 ritati discretio
 iudicium deesse
 non debere.

S
 Excoicatus si do-
 ctus est & r. ec-
 clesiasticus qui nouit
 excoicationem in
 se latam nullam esse
 & ob id illi non
 paruerit: peccat
 pariendo ei: si nunc
 quoque in eadem
 est opinione.

T
 Intellectus cuius
 da dicitur Angelus.

V
 Excoicatus ut vio-
 lari non debeat:
 non oportet ex-
 communicari: neque
 notorie nullam
 esse: sed sufficit
 probabiliter id
 credi.

G
 Gabrielis doctus
 et diligentissimi
 pulchrum dicitur

vobis & ceteris. **P** At. **M.** decretorum doctor & cathedrarius perpetuus, & in facultate Cano. primarius Academiae tam florentis licet immeritus malum de se populo exemplum exhibuisset, si magnificisset excommunicationem quod a diuinis cessaret: non autem quod a possessione ob quam illa fuit lata discederet. Id enim fuisset reuerendo censuras easdem maxime contempnere. Quod vero facit est honorem censuris veris debitum falsis non deferre, & honorem lucis angelo debitum, sathanæ in eum se transformati negare, & Deum falsum pro vero non colere. Quæ pia sunt et necessaria. **c.** Presbyteros. **so. dist. Facit. c.** Sæpe vitia. **4. 1. dist.** Vbi. **gl.** ponit vers. doctis præsertim memorandum. **D**um vitant stulti vitia in contraria currunt.

Tertio inferitur quiddam longe alienum ab opinione quorundam, qui puras quidem conscientias habent, sine tamen iusto rationis iudicio contra. **c.** Non solum. **de regular. li. 6. f. duplici nomine predictum M.** male facturum esse nunc, si ob has censurarum umbras a sua possessione, quod aliquando in mentem ei venit, discederet. **Primo,** quod contra conscientiam cum malo exemplo & sua iniusta infamia fateri videretur hactenus se fuisse excoicatum: Et ita peccaret. **c. final. de præscrip. c. Omnes. 28. q. 1.** Secundo, quod consentire videretur ademptioni possessionis competitoris, quam sine peccato adipisci eum non posse certum est illi multis de causis in prælectione. **c.** Si quando. **de rescript. nuper de hac re habita disputatis.** At consentientes peccato peccare Paulus ait ad **Ro. 1. & Pontifex. Ro.** eum secutus in **c. Notum. 2. q. 1. & c. 1. de off. deleg.**

Quarto inferitur intellectus verus illius Angeli a Clauasio in verb. **Excoicatio. 4. §. 19.** qui casibus. **1. §.** paulo ante relatis quibus excoicatio est ipso iure nulla, quorum. **11.** ponit **gl.** sing. post **Io. Mo. in. c. Præsenti. de sentent. exc. li. 6.** subiicit hæc verba. In omnibus prædictis casibus sententia excoicationis nullo modo est timenda, nec quoad Deum, nec quoad ecclesiam, quam notorie constat de aliquo ipsorum. Sed quando non constaret, tunc quoad ecclesiam esset timenda, & ipsam continens peccaret mortaliter, & posset excoicari. Hoc enim dictum eius, dum de notorio loquitur, non debet intelligi eo modo quo notorium capitur in **c. Vestra. de cohabit. cler. & mul. & ut ibi diffinit. Anto. n. 3. 1. nec ut ite accipitur. in. c. fin. de tēp. ordi.** Sed in genere pro eo quod est manifestum, hoc est secundum. **Pan. in illo. c. Vestra n. 13.** per clamorosa insinuationem certo autore præcedente patefactum: alioqui Angelus contrarius esset **Palud. & Diuo Anto. imo & Roma. Pōtificibus, & aliis supracitatis in quarto argumento pro remedio facto, & in solutione. 2. & 3. argumēti contra illud formati. Quod non est credendum.**

Quinto inferitur plusculum vigilantiæ desiderari posse in Prierate viro alioqui mea sententia vigilantissimo in verb. **Excoicatio. 2. not. vers. 15.** Qui relatis & probatis verbis Paludani supra in hoc remedio

relatus subicit hoc Angel. dictum ad verbū eo non citato, neq; aliter verbis eius temperatis. Quę tamen erudito & in materia notorii exercitato contraria merito videri possunt. Diligentior mihi videtur Gabriel vir omnium consensu doctissimus, qui in .4. dist. 18. q. 2. col. 11. altius omnibus in hæc verba loquitur: Si vero excōicatio fuerit nulla ob defectum iurisdictionis sup̄ excōicatum simpliciter, vel in illo casu quo fertur excōicatio: vel quia fertur post appellationē legitime interpositā, vel ob alium defectum propter quē ipso Iure est irrita, tūc nō oportet eam timere, nec pro excōicato gerere, vitando cōionē sacramentorū & hominū. Quoniā quod non est non oportet timere. Sed dū sentētia est nulla, iam non est excōicatio, neq; quoad Deū, neq; quoad ecclesiā. Et ergo non est timenda quoad Deum, quia nulla culpa. Nec quoad ecclesiā. Quia secundum veritatem nullā sententiā Iuris incurrit, qui sententiam quæ nulla est non custodit. Timenda tamē est non sentētia, sed scandalū populi vulgaris nescientis sententiā esse nullam. Vnde si aliquis publice excōicatur & denunciatur nulliter, ex aduerso publice sufficienter ipse causam propter quam sententia est irrita, quo facto nō pareat sentētię. Et si aliquis tunc scandalizat, non est scandalū pusillorū sed Phariseorū scdm̄ reg. CHRISTI Matth. 18. cōtēnendū. At tamē non tenet eā seruare in occulto ante scādali sedationē; sed neq; in occulto neq; in publico corā sapiētib⁹ quibus nota est nullitas sentētię tenet eā obseruare. Hacten⁹ ille. Cuius & aliorū sētētias eo curiosius retuli, quo res est magis cottidiana, & nōnulla conciliatione autorū indigebat.

Sexto infertur non teneri alios ad vitandum. M. Imo posse cum eo iuste ac sancte coicare, tam in diuinis, quā aliis extraiudicialibus. Qm̄ excōmunicatus (quod pauci pro dolor, satis aduertunt) magis peccat non vitando alios, quam alii, qui saltem nondum sunt participare illi prohibiti de quib⁹ mox dicā, non vitando ipsum per text. in. c. Illud. de cleric. exc. ministr. At ipse. M. cōmunicādo aliis non peccat. Ergo neq; alii cōmunionem ipsius nō vitantes. Casus est præterea in. c. d. Dilectis sub finē de app. supra ad verbum relatus.

Septimo infertur eos qui. M. & iudicē ipsius non vitant in extraiudicialibus, neq; in iudicialibus, quoad hunc nullitatis articulū nullā pœnam incidere. Qm̄ primo supra pbatū est ipsū nullā pœnam icurrere non vitando alios, & maius peccatū esse non vitare, q̄ non vitari. Scdo. q̄ res q̄ culpa caret, carere debet & pœna. c. 2. de cōsti. At nullā cōtrahit culpā qui non vitat excōicatū prætendentē excōicationem in se latam nullam esse, ideo q̄ vel errorem continebat intolerabilem, vel sit post appellationem legitimā lata, in extraiudicialibus per casum nouum & luculentissimum. c. Solet. de sent. exc. li. 6. Quod procedit etiā ante q̄

Notorium & manifestus differre apud iuris pontifici peritos.

Gabrielis vocis et diligentissimi pulchrum dictū

Excōicatus magis peccat non vitando alios: quā alii non vitando ipsum.

Excōicatus magis peccat non vitando alios: quā alii non vitando ipsum.

dus etiam ante
 quam de nullita
 te in iudicio tra
 cterur: quacūq;
 de causa nullita
 tem pretendat:
 presertim si pro
 nullitatis causa
 sit Jus cōc.

causa incipiatur in iudicio tractari, si constat appellatum esse legitima
 de causa: quamuis ab alia parte allegetur esse falsa secundum Innocē.
 autorē illius. c. Solet. verb. articulo. col. 2. Quod etiā in ead. col. & eod.
 verb. eo nō relato affirmat Host. Quod ipsum facit Io. And. quē refe
 rant & probant Do. & Per. ibidem. At si iudex & M. post appella
 tionem legitimā prætēdunt se esse excoīcatos, qđ etiam palam constat
 ex actis. Tertio facit, qđ excoīcatus qui etiam alia de causa quam
 appellationis, vel intolerabilis erroris in sententia expressi prætendit
 excoīcationē in se latā esse nullam, non debet vitari, si causa nullitatis
 notoria est, vel sua intentio Iure cōmuni fundatur secundum Innocē.
 in præd. verb. & Hostiē. super eod. quibus nō relatis idē ait. Ioh. And.
 col. 2. quē Do. & Per. sequuntur in eod. c. §. In scđa. n. 4. At excoīcationē
 hanc prædicti iudex & M. prætendunt esse nullā, etiam ea de causa, qđ
 ipse neq; est, neq; potest esse iudex delegatus vel sub delegat⁹ Aposto
 licus, eo qđ sit presbyter simplex. Et ita prætēdunt eam esse nullam ex
 causa notoria vel certe Iure cōmuni fundata. Ergo propositū. Quarto
 facit, qđ Cōmunis habet locum illi cap. Solet. esse non solum in illis
 duobus casib⁹ expressis in eo. Sed etiam in aliis omnib⁹ quibus excoī
 cationē esse nullā contēditur, eo qđ illi duo casus causa exempli,
 & tanquam frequētiore & clariore ibi exprimūtur. Et ideo nō debet
 adeo restringi, quin extēdatur ad alia in quibus eadem militat ratio,
 arg. c. 1. coniuncta. gl. ne cler. vel monach. & gl. sing. in Cle. 2. de rescrip.
 verb. præfidētes. Quod expresse annotavit Pan. in c. Per. tuas. de sent.
 excoīca. col. 2. & Feli. 1. Palud. post & ante alios Theologos in illa dist.
 18. q. 1. & clarius Angel. verb. Excoīcatio. 4. §. 19. & Syluest. verb. Ex
 cōmunicatio. 2. no. 2. vers. 15.

Excoīcatus nulli
 ter qui vitant in
 scribis in quib⁹
 illi præiudicialis
 ē vitatio peccat.

Absens ab epō
 excoīcatus in p
 sentia canonico
 rum vocandus ē
 ad electionē ab
 eis ut sciant: an
 ille pretensurus
 sit se nulliter et
 communicatum

Canonici Con
 bricensis q. 9.

Octavo infertur, peccare illos, qui suum iudicē & M. i eis actib⁹
 extraiudicialibus evitant, in quibus vitando eos, si nō esset hac excoī
 catione qđ nulla est excoīcatus, peccarēt. Quoniam primo si quid
 eos a peccato excusaret maxime esset hæc excoīcatio, quæ illis iustam
 tribueret causam non coīcandi ei. At hoc per prædicta falsum est. Se
 cundo, qđ iniuriam facit qui excoīcatū prætēdentē suam excoīcationē
 nullam esse vitat in his, in quib⁹ vitatio illi est præiudicialis secundū
 Innocē. & omnes alios in illo. c. Solet. A deo ut singulariter affirmēt
 teneri canonicos occurrēte vacatione & electione, vocare absentē, quē
 episcop⁹ excoīcasset in canonicorum præsentia. Quia forte aliqua de
 causa prætēdere potest illam excoīcationem esse nullā. Quo casu si de
 illius causæ falsitate non constet, debet ad eligendum admitti.

Nono infertur, canonicos Conimbricenses qui M. in diuinis fa
 cēdis a principio vitarunt difficile a peccato excusari posse. Difficile

item a restitutione obsequii diuini quod M. hoc trimestri praestitisset in ecclesia per praedicta, ea ratione quod D. decano cum toto capitulo quae illorum humanitas fuit roganti, ut sine fructu prauidicio ad vitandos aliquorum scrupulos, & Romanorum vitiligatorum molestiae timore, & ne homo exterius scādalo esset eis quibus obsequi maxime cupiuit M. spōte sua discessisset, supplesetque aliqua ex parte, tū per substitutū succētorē, tum per missas & alia opera pia illud obsequiū ecclīae subtrahtū: Nunc autē quando iā appellationis & nullitatū causas Reuerēdis. D. legatus recepit, & de his cognoscere cōepit, multo difficilius fuerit eos excusare. Quoniā iam M. vix huic subtractiōi cōsentire iuste pōt, etiam si maxime velit. Oēs enim consentiendi rationes quae hactenus militabāt cessare vident. Nā primo^b qui canonicus post praedictionē hāc aditam, post appellationē a legato receptā, & interdictū ab eo suspensum scrupulū habet in cōicando M. in eis extraiudicialibus in quibus vitatio ei prauidicialis potest esse, quoad animā, honorē, vel rem familiarem, nō religiosus, sed superstitiosus merito haberi potest arg. eorū quae Diuus Tho. tradit in. 2. 2. q. 92. & 93. & illius Inno. 3. in. c. 2. de trāsl. prael. Quod non est sanctorū patrū decreto sancitū, superstitiosus nō est adinuentionibus praesumendū. Quod ante ipsum Step. 6. scripsit in. c. Cōsuluisti. 2. q. 5. Secūdo canonicus eiusmodi haberi potest sacrorū ecclīae catholicae Canonū cōtēptor, si tot scriptis monit⁹ seruare refugit c. Dilectis. de appell. & c. Solet. de sent. exc. li. 6. Et ita formidare poenā trāsgredientiū Canones, q̄ regulariter depō est ab ordine & bñficiis. 4. dist. 5. fi. & annotauit glo. recepta in. c. Generali. de elect. li. 6. in verb. inhibemus. Imo & pro hāreseos suspecto habendū sensit. gl. sing. in. c. Sacerdotes. 2. q. 7. dū citat. c. Nulli fas. 19. d. Quod tñ tēperat praedicta gl. sing. in verbo. Inhibemus, probata per oēstantū procedere in eo qui nō seruat Canones, eo quod opinetur eorū conditori non esse potestātē eos condendi. A qua tamen suspitione longe abest senatus is ecclīae Conimbricēsis, cuius animi pietas, & in sanctā Sed. A post. obseruātia nō vno noīe cōmēdāda toti Lusitaniae notissima est. Tertio^d p̄ qui iā his scriptis editis, & typis excussis extraiudiciali cōicatiōe M. in materia saltē illi prauidiciali scandalū patitur, non pusillus, sed malitiosus, nō paruulus, sed Pharisae⁹ haberi potest, per ea multa q̄ supra in hoc remedio adduximus. e praesertim postq̄ iam res palā habet. M. nō vitari ab vllō totius Academiae q̄ tot doctissimis in quavis facultate viris oppleta est, excepto vno, de quo paulo post loquar. Palā item non vitari eū a cōcionatoribus, etiā in familiari conuersatione: cū tñ in hac Quadragesima plures Conimbricā, quae ipsius felicitas fuit, doctiores itē & illustriores forte q̄ in alia vnq̄ concionentur. Palā itē non vitari eum a monachis vllis non a nobilib⁹ quorū magna, docta, & selectissima copia est hinc

^b Cēsuras in praedictum alteri⁹ seruare quando seruande nō sūt non est religio: sed superstitio.

^c Canonicos Conimbricenses si contēnerent seruare canones Aplicos vitatiōnem excoicative tātes depōni posse ab ordine ac beneficio: non tñ hāreseos suspēctos habendos. Qm̄ eorū in. S. Ap. obseruātia notissima est.

^d Canonicus Conimbricēsis qui scādalu post hac in cōicatiōe. M. accepit: non pietatis symaliant mi signa dabit.

^e Conimbricā egregie concionatoribus et doctissimis in quavis facultate viris ac selectissimis nobilibus et cōmūtorum causarum fidei: presentia nobilibus.

Academiae. Non denique ab vllis ciuibus, neq; a multis ipsorum canonicorum. Imo & a fide dignis iudicio nemine eorum credere latas in. M. cesuras valere, sed aliquos ob aliquot peculiare respectus id simulare. Palam etiam non vitari ab inquisitoribus haereticae prauitatis huius urbis quorum egregia eruditio & cura vigilantissima cum tanti officii auctoritate coniuncta cuius est timidissime conscientiae satis superque facere debet praesertim quod eorum alter episcopus nepes. S. Thomae vir multis nominibus suspiciendus ea est animi libertate, ea ingenii acrimonia, eo instituto nimirum Dominicanum, ut notissimum sit non modo. M. homini peregrino & humilis conditionis, sed neque indigenae alii multoque superiori pariturum in re quam religionem tangeret Christianam. Qualis est obseruatio erga ecclesiam catholicam catholicas clauas. Imo palam est eum non vitari a serenissimo Infante. D. Henrico summo, qui illius humanitas Christianissima fuit, carum catholice fidei apud Lusitanos cognitori sanctissimo ac grauissimo, qui eum binis literis in hoc trimestri de more Regio humanissime saluere iussit. Palam postremo esse non vitari eum a Regibus nostris neque ab vllis totius regni summate, excepto forte vno alicuius praua suggestione contra suum ingenium ac morem a diligendo. M. alienato. Quae ne credas esse Ferdinandum a Vasconcelos qui natalium claritate, & virtute animi multigena dignus fuit, ut archipraesulatu Vlyssipponensi de illustri fieret illustrissimus, eo quod fama sit eum competitori familiarium veluti suorum cognato fauere: certior esto primum dedisse illum ad. M. super hac re literas beneuolentiae, ut assolent, plenissimas. Deinde testatum esse contrarium apud multos. In quibus vnus est vir illustri genere clarus eius cognatus. D. Gaspar ab Almeida vir inquam veritate, vitae integritate, moribus plane Christianis, cum primis sui ordinis merito locandus. Postremo quod ipse literis ad ipsius Reuerendissimam donationem datus totam hanc causam quam liberrime iudicio eius reliquit, siue iudicis, siue compositoris partes assumere liberet. Neque id abs re feci. A primo enim congressu, quando me ab hinc circiter quinquenium ipsi Vlyssipponae dedidi in hunc usque diem tanta cuiusdam heroicae rectitudinis indicia, tum in verbis, tum in epistolis, tum in factis ipsius video, propendeo & confero tantam eius qua in veritate & simplicitate est amoris, tanta ite odii quo in fictione & simulatione est vestigia & argumenta & cerno & audio, ut sicut eum omnium qui Regibus assistunt in hac virtute, quam rarissima est, & ideo preciosissima, primum, vel certe cum paucissimis principem aestimo, ita non hanc tantum cantoriam qua minus, gratum Deo ac Regi nostro egeo, quam illa me, sed & vitam sine vlla formidine fiderem. Quo fit, ut nullatenus ferre queam quosdam parum pudenter & minus prudenter dicere gratum futurum viro rectissimo quidquid in fauorem competitoris, est minus iuste fuerit factum, parum imitantes. D. Iohannem Menesium eius maxime dilectum & diligentissimum qui verba suo generoso ac Christiano animo dignissima in hac re non semel nobis absentibus protulit. Sed ad rem redeo.

f
Bernardus episcopus
S. Thomae laus
datus.

f
Henricus infans
summus & sanctif
simus causarum
fidei cognitor
esse dignatus.

g
Ferdinandus a
Vasconcelos cum
primis & acsim
plex: rectus me
rito archipresu
latu illustratus.

h
Gaspar ab Almeida
multis nominibus
suspiciendus.

h
Iohannes Menesius
generoso animo
verba digna loquitur.

Cum ergo & Iura luculentissima & exēpla optimorū, maximorū, & doctissimorū imitanda cōcurrant ad psuadendū in nullis extraiudicialibus. M. euitādū esse, cōsequēs est canonicos, qui cū. M. in his diuinis ad quæ oēs cōuenire tenent cōicere noluerint, nō timore ac amore Dei sed vel odio, vel alio malo animo id facere. Pro quarū omniū corroboratione sufficiat, q̄ qui vnus doctoris eruditione ac animi pietate celebris autoritate ductus fecerit aliquid excusatur: et si forte id nō esset iustū, & alii cōtrariū tenerēt, per text. in. c. Capellanus. de fer. Cuius gl. putatur in hoc sing. ab Alex. in cōsil. 1. col. 4. 2. vol. & comēdat ibi a Pan. & Imol. & Fe. in. c. Nā. de cōstit. col. 4. Q̄d copiosissime cōfirmat Diu⁹ Anto. in. 1. pt. tit. 3. c. 10. §. 10. Quod etiā ad excusationē a violatione cēsurarū procedere speciati satisfatetur Io. An. Do. & Peru. in. c. Alma mater. §. pen. de sent. exc. li. 6. & cōstāter affirmassent, si legissent q̄ citat Diuus. Anto. vbi supra, & meminissent gl. prædictā cum annotatione Imol. & Pan. in illo. c. Capellan⁹. & satis pōderassēt gl. pē. c. Solet. de sētētia exc. lib. 6. cum his q̄ in illius cōfirmationē adduximus supra in. 6. arg. decis. 2. pro remedio formato. At nō vnū tātū doctorē, sed multos & illustres tam sacrarū, q̄ Pōtificiarū literarum peritos supracitauim⁹. Quibus omnib⁹ addo Archid. in. c. Curæ. 1. q. 3. in hæc verba loquentē: ^m quis sit credendum alicui ordinario denunciati aliquē excoīcatum, vt in hoc cap. Curæ. & infra. & c. Debēt. & extra de treug. & pac. c. 1. Si tamē scias pro certo denunciatum ante excōicationē appellasse, secure & pro certo potes illi cōmunicare, extra de appl. Dilectis. i. fine. Nā ipse denūciat⁹ potest se ingerere cōmunioni & diuinis. Haftenus Archid. Ante quē Inn. in. c. Pastoralis. §. Verū. de appell. ait excōicatū post appellationē nō esse a diuinis eiiciēdū. Imo posse alios canonicos secure cum illo celebrare per. c. Dilectis. sub finem de appellat. etiam anteq̄. d. c. Solet. æderetur Cuius sentētiā in hec verba ptulit ibi Host. col. 6. sub finē. ⁿ Si quis primo appellaret, & postea excōicaret, talis nec denūciādus esset arg. infra de sent. exc. Per tuas. nec essent sibi sua beneficia subtrahenda: cum & ipse non debeat se pro excōicato gerere, & ministri præbendarum tanq̄ mercenarii possint ei cōicere. 1. q. 3. Qm̄ multos. infra de sent. exco. Inter alia. secundum Do. no. Quinimo talis hodie & si in iudiciis euitetur, in diuinis tñ officiis, & fortius in omnibus aliis quæ agūtur extra iudiciū nō vitatur, vt extra de sentē. exco. c. Solet. §. In secūda. lib. 6. Haftenus Host. Quē Ioh. And. & Do. Anto. ad verbū sequūtur. Petrus item Card. Imol. Perus. & Præpo. probant Scrupulosi ergo hi vel aliā sacram scripturā, vel alios sacros Canones proferant, suspiciōnē hæreseos incidētes, aut tot & tantarum scripturarum & interpretū autoritatis moli succumbant.

X. infertur, nō nullos beneficiorum fructus subtrahi. M. ob hanc excō

ⁱ
Doctoris vnus
eruditiōe ac ani
mi pietate cele
bris autoritate
excusat etiā a viola
tione censurati

^m
Excōicatū denū
ciant ordinario
licet credatur:
tamē qui scit cū
ante excōicato
nem appellatō
secure cōicatur
in diuinis.

ⁿ
Excōicato nulli
ter non subtrahi
cōicionē diuinorū
neq; beneficiū.

^o
Excōicatio nulli
ter nullos fruct⁹

subtrahi iniuste
antez excoicatio
subtrahere resti
tui aperta iniusti
cia.

p
Intellectus cui
sdam statuti alle
gati a canonicis
Conimbricēsi b⁹

q
Canonice olim
non fuisse mino
ris eruditionis
q³ nunc.

q
Canonice olim
non fuisse mino
ris eruditionis
q³ nunc.

o
Excoicare qui
non potest prin
cipalem minus
participante cu
eo poterit.

o
Excoicatio in pti
cipantes nulla
est nisi noiatim
moneantur.

p
Excoicare non
potest delegat⁹
participantes cu
excoicatis a se
nisi qn per illam
participationem
sua iurisdictione
turbatur.

q
Archidiaconi o
pintonu contra
riarū concoz. 11a.

municationē posse. Quod Innoc. in. d. §. Verū. sub finē ab aliis recept⁹
affirmauit. Quinimo subiecit etiā eum qui excoicatus fuit valide, sed
iniuste, constituto, de iniustitia recuperaturum esse fructus omnes qui
excoicationis tpe obuenerūt. Ex quibus duob⁹ dictis infertur verū
esse id quod ego senatui ecclesie Conimbricensis per q̄ colendo mihi
dicebam: nepe id statutū quod aliqui eorū allegabāt se habere, vt qui
ecclesie beneficiari⁹ excoicaretur, siue bene, siue male vitaretur a diui
nis. At cōstito postea, q̄ male fuisset excoicatus, integre illi sua præ
beretur præbenda cum omnibus distributionibus cottidianis, intelli
gendū esse necessario de illo qui licet iniuste, tamē valide fuisset exco
municatus: non autem de illo qui nulliter, præsertim post appellationē
Primo quia hoc Iuri cōmuni consonat. Secundo q̄ non solum cano
nici Conimbricēses, sed neq; tota ecclesia Lusitana id statuere potuisset.
Quoniā id esset statuere cōtra. d. c. Solet. Quod nemo facere potest
præter Ro. Pōtif. c. Quod super his. de maior. cum ibi late per omnes,
præsertim Imol. & Fel. annotatis. Sed neq; illi patres tā crassum statu
tum monstrare mihi potuerunt. Imo per ea quæ tunc exhibita fuerunt
tacitus conieci q̄ canonicos olim Conimbricēses non fuisse prudētia &
eruditione inferiores, quam præsentis: tametsi tempora illa literis di
scendis multo quam præsentia infeliciora fuissent.

XI. infertur nō esse timendam vllaten⁹ excoicationē quā is subexe
cutor in participātes tulit. Primo propter omnes fere nullitatis causas
supra deductas, & q̄ is subexecutor nullam vnq̄ iurisdictionem habuit
sup. M. vt supra in. 1. 2. & 3. causis nullitatis demōstrauim⁹. Ergo minus
in participātes cū illo arg. Aut. Multo magis. C. de sacros. & Cle. Si do
minū. de reliq. & vener. Et vltra oīa præcitata dicebat peritissimus Bo
nifac. in Cle. Archiepō. de priuil. n. 7. executorē merū nō habere iuris
dictionē neq; in principales neq; in rebelles. Secūdo, quia dato, quod
cōstāter negam⁹, q̄ habuisset ille iurisdictionē vllā super. M. tñ p recusa
tionē & appellōes legitimas deuoluta fuit illa ad superiorē arg. c. Vt
debit⁹. de appell. & c. Nō solū. eo tit. lib. 6. Tertio. q̄ etiā si iurisdicō nō
fuisset ab eo in superiorē deuoluta, tamē excoicatio ab eo lata contra
participātes excoicatis a se nulla erat ipso Iure, nisi noiatim prius illi mo
neretur text. sing. in. c. Statuim⁹. de sentē. excōi. lib. 6. Et ita his qui ge
neraliter tantum fuerunt moniti, nil timendū est. Quarto, q̄ delega
tus iudex (quod parum etiā aliquot docti aduertunt) nō habet pote
statē excoicandi participantes cum excoicatis a se secundum Archid.
in. c. Rogo. 1. 1. q. 3. Quia, vt vir doctus ait, delegatus non recipit a dele
gāte iurisdictionem, nisi super expressis in rescripto. c. P. & G. de offi.
deleg. At participantes in eo non exprimuntur. Et quamuis idem
Archid. contrarium teneat in. d. c. Statuimus. sub finem, tamē Domi.

& Perus. ibidem priorē opinionē probāt propter ei⁹ neruosum fundamētum, quando ex participatione ita induresceret excoīcatus, vt ob id iurisdīctio delegati turbaret, & locus esset. c. 1. de off. dele. Quo casu tenenda est opinio, quā tenet idem Arch. in illo. c. Statuimus. At in casu proposito antea is subexecutor arcuarium venatorem potius, q̄ delegatum agens Apostolicum prius monuit quosdam paucos nominatim, & prius in eos tulit excoīcationē, quā cū. M. participarēt. Imo & prius quam copia esset eis cum eo participandi. Ergo & prohibitio illa & pœna ei apposita a nō suo iudice facta fuit, & p̄ cōsequutionē nulla.

Quinto, q̄ excoīcatio lata in participantes cum. M. super excoīcatione ipsius. M. & super necessitate illum vitandi fundatur, vt ex literis patet. At. M. nullatenus fuit excoīcatus, neq; pro tali habendus, vt per superiora palam est. Ergo illa excoīcatio fundamēto caruit. Ergo & ipsa cadere debet. c. Cum Paulus. 1. q. 1. c. Veniens. de cler. nō baptiz. l. Intestamento. ff. de condic. & demon.

Excoīcatio cui⁹ fundamētū est alia ea nō existēte cadit.

Sexto facit, q̄ delegatus tum demū habet iurisdīctionem in personas non expressas in rescripto, quando illæ iurisdīctionē suam indebitē impediunt iuxta ea quæ in. c. 1. & c. Ex literis. de off. deleg. traduntur.

At qui cōmunicat in extraiudicialibus ei qui post appellationē probabiliter interpositam vel alias nulliter est excoīcatus, sancte ac lege sacra id permittente cōmunicat, etiam si cēties sit denunciatus. c. Dilectis sub finem de appell. c. Solet. eo. tit. li. 6. quod supra late monstratū est.

Excoīcatus post appellationē cōmunicans nō turbat indebitē iurisdīctionē excoīcantis.

Qua via ergo delegatus in participantes contra. M. qui post appllōnē fuit excoīcatus, & multis aliis de causis præcedit id nulliter fuisse factū vllam iurisdīctionē habet?

Septimo facit, q̄ licet regulariter excoīcatio sine monitiōe canonica facta, etiā a delegato valida sit, licet iniusta, vt late supra i. s. nullit. caus. scripsimus: fallit tamē id, quando quis excoīcatis participantes excoīcatis a se. Quia tūc oportet eam esse canonicā, vt in. d. c. Statuimus. hoc est vt aliquot dierū contineat interualla. Quod. c. Constitutionē. eiusdem tituli. aperit, & annotauit. gl. illius. verb. seruatis, & clare colligas id ex forma quam Perus. ibi ponit ad chartas contra participantes dandas. Annotauit & gl. c. Sacro. de sent. excō. & ibi. Feli. col. 1. & in. c. Cum sit Romana. col. pen. de appell. Est enim hoc casu speciale, nō solum in hoc, q̄ excoīcatio sine monitione lata nulla sit: sed etiam in eo, q̄ lata sine canonica non teneat.

Ex quib⁹ inferitur primo, q̄ raras esse executorū excoīcationes cōtra participātes latas, quæ vere valeāt. Quā rari sunt qui hæc seruent.

Excoīcationes participātes ab executoribus late rari valere.

Inferitur secūdo, quod pauci aduertūt, iniuste vel certe frustra chartas contra participantes excoīcatis ilico post excoīcationē a iudicib⁹ dari,

quādo re id exigente per horas proceditur ad interdictum ponendū, satiusq; ac iustius esse tūc post interdictū latū, crescente cōtumacia, & excōicato indurescente, contra participantes canonice procedere. Quæ meo iudicio nouissima sunt, & Iure diuino & humano consonatissima grādesq; conscientiarum scrupulos adimentia.

Hæc sunt in causa, quare Iure demiror^u quēdam huius Academiae doctorē omniū consensu doctū & amicū M. in cōmunicādo ei scrupulum habere nō quidē, q̄ M. esset excōicatus, sed q̄ ipse noiātim ne illi participaret, monitus fuit et iussus. Excusat tamen eum, q̄ in legū Lusitanarum & Cæsarearū arena exercitatio est, quam in sacrorum, præsertim omnīo spiritaliū Canonū, & q̄ vir Dei timēs nimiū tribuat illi Gregorii: Bonarū mentium &c. supra in cōfutatione cōtrario rum huius remedii varie intellecto.

XI. infertur interdictum hoc a prædicto arcuario in Conimbricā telum veluti pestilens iactū nullū ōnino fuisse, ac nullatenus timendū propter omnes illas fere sedecim nullitatis causas, ob quas supra diximus excōicationem in M. latā neq; valuisse, neq; timeri debere, ² At nusq̄ non habent similes, quod aiunt, sua labra lactucas. ² Nam tanta religione hoc pestilēs non interdictum, sed venenū cui aqua & igni interdendum erat, receptum fuit, vt multis diebus pro cessatione ab omnibus diuinis obseruatū fuerit, donec aliquot pii & eruditi huius Academiae viri diuino cultui condolentes nō tam rogati, quā rogātes consilio suo de cessatione interdictum effecerūt generale. Et id quidē Iure optimo. ³ Nam quāuis Cald. receptus ab oībus in lib. de ecclesia. interd. col. 7. dixisset pro speciali interdicto habēdū id per qd̄ ecclesiae omnes alicuius ciuitatis vel provinciae interdicuntur. Et is subexecutor in omnibus ecclesiis Conimbricēsis interdictum posuisset, ⁴ tamen Cald. dictum intelligendum est in dubio, quando simpliciter interduntur ecclesiae, nō exprimendo, q̄ id sit interdictū generale. At is subexecutor clare dixit, sapius id repetēdo, se generale interdictū in illis ecclesiis ponere. At in certis non est locus coniecturis. l. Continuus. §. Cū ita. ff. de verb. Quāuis fatendū sit hunc subexecutorē ita hoc, sicut & alia oīa cōfudisse, vt res primo aspectu dubitationē præ se tulerit.

Quāq̄ autē illi viri pii ac eruditi persuaserunt id esse quod non erat. s. interdictum generale, non poterunt tamē in hunc vsq; diē persuadere id esse quod erat, nempe nihil. ^b Quod in causa fuit, quare a vulgo ceperint male audire canonici. s. q̄ eis interdictum placet, & nolunt scire id esse nullum. Quia labor eis minuitur. Quod tamē de tanto ac tam reuerendo patrū senatu temerarium sit sentire. Quando quidē nouerūt illud Ap̄li. 1. ad Cor. 14. ignorās ignorabīs. de eo intelli gendū

^u
Doctor quidam
Academicoct⁹
et amicus excu
satur.

²
Similes vbiq;
sua labra lactu
cas habent.

³
Intellectus cu
iusdā dicti cald.
in materia inter
dictorum corti
diani.

⁴
Interdictū quo
ecclesie at cui⁹
ciuitatis vel pro
uincie interdic
tur speciale i du
bio iudicandum
nō aut si expres
se feratur gñale

^a
Interdictū quo
ecclesie at cui⁹
ciuitatis vel pro
uincie interdic
tur speciale i du
bio iudicandum
nō aut si expres
se feratur gñale

^b
Canonici conim
bricenses a rumo
re in eos parum
silio excusant.

gendum esse, qui noluit intelligere, vt bene ageret secundum Iudorum
in.c. Ideo. 37. dist.

Oppositio.

Fuerunt autem qui demirarentur, quare .M. excommunicationem
in se latam nihili pendeat, quippe q̄ nihili erat: interdictum autē reli-
giose a monachis obseruandum esse docebat. Quibus tñ facile satisfactū
fuit, nempe in hac re excommunicationē & interdictū lōge differre. Quoniā
interdictū siue valeat, siue omnino sit nullū, seruandum est ab omnibus
religiosis, tam exemptis, quā non exemptis, quando seruatur ab eccle-
sia matrice per text. sing. in Cle. 1. de sent. excōic. non autē excōicatio.
Quæ differentia non videtur in mentem venisse Io. And. & Petr. qui
nouem alias differentias in.c. 1. de sent. excō. lib. 6. diligentē collegerūt
neq̄ Domi. & Perus. qui decimā addiderunt.

Non tamen ociose dixi, religiosis. Alii enim clerici seculares nō te-
nentur interdictū, quod nullum est seruare, etiamsi matrix ecclesia illd
seruet per eandem Cle. 1. coniuncta gl. religiosi, quæ hoc expresse anno-
tauit, & vt ab oibus recepta est ibi, ita singulariter memoriæ mandāda
secundum Rauē. Quod docet ēt diuus Anto. in. 3. parte. c. 56. & Prieras
verbo excōicatio. 9. casu. 47. & vna est omniū opinio. Quo fit vt laude
dignus sit quidam huius ciuitatis paroch⁹ vir vita integra, prima Iu-
ris Pontificii laurea a nobis insignitus. Cui diuina facienti parum curæ
vt audio fuit hoc trimestri a diuinis vllōs dimittere. Quoniā optime
nouerat hoc interdictum nullum esse, ac ideo neq̄ ab eo seruandum,
quāuis a matrice seruaretur ecclesia. Quod tamen multi & etiā perdo-
cti vel ignorarunt, vel vt vsui applicarent non animaduertunt.

XII. infertur literas huius sub executoris valuis affixas ipunere.
figi ac lacerari a quolibet potuisse, neq̄ ob id in vllam cēsuram vel pœ-
nam casurū fuisse: si saltem id sine vi ac scandalo clā fecisset. Quoniam
primo illæ literæ non erant iudicis alicuius, sed solum hominis priuati
vt patet superiora patet. Secundo, q̄ extra suā potestatem Ius dicenti nō
paret impune. l. fin. ff. de iurisdictione. omni. iud. c. 2. de cōstit. Tertio, q̄
mandatum iudicis nullum non excusat secundum Bartolū, vt plurimū
receptum in. l. Iuste. in fine. ff. de iuris. o. iud. Ergo a fortiori neminem
accusat arg. l. Favorabiliores. ff. de reg. iur. & reg. Cū Iura. lib. 6. Postre-
mo q̄ is nullam habuit iurisdictionē in eos quos excōicauit. Ergo mi-
nus in eos qui suas excōicationes nullas lacerassēt arg. Aut. Multo ma-
gis. C. de sacros. eccles. Cle. Si dominus. de reliq. & vener. sanct.

XIII. infertur sub executorē hunc excōicādo iniuste, ēt si nō excōi-
casset nulliter in multos laqueos icidisse. Nā primo se poti⁹, q̄ in quos
ēastulit ligauit & dehonestauit iuxta ea q̄ Gratianus ait in.c. Si habes.
sub finē. 24. q. 3. & pbant in q̄tuor. c. sequē. Nā vt elegāter Hieronym⁹

Excōicationem
& interdictū noue
vtra cōuēdit
serētias differre

Interdictū qd
matrix ecclesia
seruat seruandū
esse ab oibus re-
ligiosis ēt si nul-
lus sit: non tamē
a secularibus.

Excōicatio hui⁹
literas valuis affi-
xas a quolibet
ipunere figi po-
tuisse ac lacerari

Judicis manda-
tū nullum neq̄
accusat neq̄ excu-
sat.

dicebat in.c. Si quis nō recto ead. causa & quāst. interdū contingit vt ille qui foras mittit intus sit, & ille foris qui intus videt retineri. Secūdo in sacrilegiū incidit. c. Nō in perpetuū. ead. caus. & q. Tertio actiōe iniuriarū tenetur secundū. gl. 2. illius. c. Nō in perpetuū. quę citat text. in.c. Temerariū. 1. q. 3. Est tñ aptius in hoc. c. Illud. ead. caus. & q. Vbi magnus ille Augustinus ait: Si quisq; fideliū fuerit anathematizatus iniuste, potius ei oberit qui facit, quam qui hanc patitur iniuriā. quod verbum Iniuriā pōderat ibi glo. & addit ei. ^d Pōt ergo agere contra ex cōicatorē actiōe iniuriarū. Quā glossæ diffinitio maxime procedit cōtra hūc quę dolo id fecisse cōuincūt eius latitatio & eius copiæ dene gatio. De quib; in. 9. causa nullit. adiūcta. l. 1. & quod ibi anotat Bald. C. de interd. mat. & l. fin. ff. de ritu nuptia. cum iurisdictionis vsurpa tiōe, de qua in. 1. 2. 7. & 10. causis. Cōfirmatur hoc viua ratione. Quo niam qui denunciatur aliquem excōmunicatum esse implicite, vocat eū inhonestū. ^e Quia excōmunicatus nō est persona honesta secundū. Soci. consil. 4. col. 2. & sentit. Ant. in.c. Constitutus. col. 2. & c. Cū dilectus. de purg. can. Quinto incidit in obligationē soluendi omne damnū & in teresse eis quos excōiauit. c. Sacro. de sent. excō. in illis verbis: Cūq; aduers; excōmunicatorē de iniusta excōicatione cōstiterit, excōicator condēnetur ad interesse excōicato: alias nihilominus (si culpæ qualitas postulauerit) superioris arbitrio puniendus: cum non sit leuis culpa tātam pœnam infligere insoni. Hęc ibi. Neq; illum error probabilis qui tam multis modis sine colore errauit excusare potest. arg. l. Latæ culpæ. de verb. signif. ff. & notatorū in regula Ignorātia. lib. 6. In eosdē laqueos incidisse competitorē ac illius procuratores & consultores facile probet, qui huic negotio applicauerit. glo. & quā ibi. Panor. & doctores præsertim ipse. Imol. Feli. & Dec. scribūt in.c. 1. de off. deleg.

Q V A R T U M R E M E D I U M.

Quartum remediū fuerit ^e pœnitudo quā huic executori, competitori, simul & procuratoribus ac fautoribus eius Quadragesima hæc suadebit sanctissima. Oportebit enī eos pertæsum ire omniū suorū peccatorū capitaliū, quo integre confiteantur, & prouidi ad cœnam agni, & stolis albis candidi accedant. c. Omnis. de pœnit. & remiss. c. Sunt plures. de pœnit. dist. 3. Facit. l. Quādiu. C. de distract. pignor. At per prædicta constat harum lationem iniustam & nullam fuisse. ^f Omnis autem actus iniustitiæ peccatum est capitale r̄arirer scdm Tho. receptū. 2. 2. q. 59. artic. 4. Cum ergo has censuras omnes prædicti, vel tulerint, vel vt cōferrentur petierint, consuluerint, fauerint, vel ministri fuerint: consequens est eos capitaliter peccasse. Imo & censuras a iudice. M. in

^d
Iniuriarū & aliis
modis multis te
neri excōicātē in
iuste: præsertim
dolose.

^e
Excōicatus non
est persona ho
nesta.

^e
Interdicti hui;
tollēdi remediū
pœnitudo.

^f
Peccatū mortale
esse omnem in
iustitiæ actum.

competitorem latus incurrisse. ^g Quoniam quod, pro dolor, pauci aduertunt omnes qui excommunicato cōmunicant in crimine propter quod est excommunicatus, consulendo, fauēdo, vel aliter adiuuando, in eandem incidunt excommunicationem. c. Si concubinæ. vbi gl. probata omnibus id ibi annotauit, de sent. excōi. & pulchre declarat Diuus Anton. 1. parte. tit. 24. c. 35. ^b Fateor tamen hoc remedium, quā omniū debet esse CHRISTIANO efficacissimū, fragillimū haberi, dum vix credimus animę immortalitatē, dum honorē pro Deo colimus, dū diuitiis velut idolis seruiamus, dum temporaria pluris facimus quā æterna, dum solo fere nomine CHRISTIANI sumus, & CHRISTI humilitatem & modestiā ore pleno laudātes, factis omnino negam⁹, dum deniq; corporis morbos & eius mortem exhorrescentes animæ CHRISTI sanguine hoc passionis tempore redemptæ neq; egritudines sentimus, neq; mortem eius omniū pessimā maximeq; tremēdā timemus. ^k Cuius rei bonæ partis causa sūt confessarii parum liberi minusq; docti, quib⁹ persuasum est tam facile posse portas cœli, quod soli violenti ac fortissimi rapiūt, ecclesiæ clauibus aperire peccatorib⁹, ac sibi suarū cellularū ianuas clauibus referant fabrilibus. De quibus & scientia illis necessaria in. c. 1. de pœnit. dist. 6. late scripsimus.

Q V I N T V M R E M E D I V M.

Quintum remedium efficax quidem ac facile cōtra harū censurarū, præsertim interdicti effectum est, vt Reuerēdissimus. d. episcopus Conimbricensis, & ecclesiæ suæ senatus siue capitulum per quā colendum eas inspicerēt, & inspiciendas eruditioribus huius Academiæ ac aliis viris cōmēdarēt: & cū viderent nullā eis inesse virtutē, imo vanas omnino ac nullas esse nullatenus seruarent. ^l Quod facere possunt.

Quoniā primo executor non tenetur exequi sententiā, quam ei cōstat esse nullam secundū gl. 1. vers. Item nota. de off. deleg. & alia quę supra in secundo remedio sub finem adduximus.

Secundo, q; iudex secularis nō tenetur impartiri brachiumulare iudici ecclesiastico ad exequendā sententiā nullā. c. 1. ibi: nō ad præiudicādū. adiunctis quæ doct. Imolēsis præsertim & An. Sicul. dicunt sup gl. fi.

Tertio p text. nostrū in hoc clarissimū, qui hēt nō teneri ordinariū ad parēdū cēsuris q̄s viderit latus a delegato cui⁹ delegatiōi alia piudicat.

Quarto, q; qui scit excōicatū antequā excōicaretur appellasse, nō tenetur vitare. c. Dilectis. sub finem de appell. c. Solet. de sent. excōi. li. 6. & alia multa quæ supra in. 3. remedio attulimus.

Quinto facit, q; M. ipse in quē hæ sentētiæ principaliter latæ sunt nō tenetur eas, vt supra late monstrauius seruare. ergo minus tenebitur

^g Excoicatio cōtra
cans in crimine
ob quod est ex
coicatus: in ean
dem incidit ex
coicationem ma
iorem.

^b Penitudo reme
dium suapte na
tura efficit ad
tollendā lites
hominum vicio
inefficax.

ⁱ Christianos pa
rum & libianca.

^k Confessarios pa
rum doctos et li
bero e liti occa
siones esse.

^l Ordinari⁹ non
tenetur seruare
censuram nullam.

ordinarius arg. Aut. Multo magis. C. de sacro.

m
Ordinarius resistit de egero contra dispositionem c. Statutum. procedenti. Imo et quomodolibet per actum nullum grauari data ei de facti notorietate informatioe.

m Sexto quod Ioh. And. Do. & Perus. aiunt in c. Statutum. §. fin. hoc tit. lib. 6. posse ordinarium delegato contra dispositionem illius cap. grauari resistere. Quod commendat ibi Perus. ad materiam. c. Studuisti. de off. leg. At is subexecutor contra dispositionem illius cap. electus iudex sine qualitatibus requisitis ab illo grauat. M. sexcentis modis. Ergo non solum non tenetur ei obedire, sed etiam poterit obuiare ordinarius.

Septimo, quod determinatio haec praecedens Ioh. And. extendenda videtur etiam ad quemcumque alium casum in quo delegatus per actum nullum aliquem grauat, si de facti notorietate informatio ei detur. Ratio enim qua ille fundat nullitas actus ex notorietate facti resultat est, ut ibidem exprimit, & clare significat, dum allegat. c. Sollicitudinem. vers. Si vero. de app.

Octauo facit ille vers. Si vero. qui habet archiepiscopum declarare posse non esse excoicatum eum suffraganei subditum, de quo notorie constat antequam excoicaretur appellasse ad Papam.

Nono facit. c. Significauit. cum ei annotatis. de off. ord. & gl. sing. in c. fin. de rescript. & quod ibi Ioh. And. cum aliis omnibus determinat.

n
Ordinarius multa potest circa appellationem ad S. Ap. interpositam.

o
Appellatione interposita ad S. Ap. etiam principaliter cognoscitur interdum ordinarius.

n Decimo facit, quod ordinarius potest cognoscere de appellatione ad Papam interposita non solum incidenter, quoad reuocationem eorum quae post appellationem attentata fuerunt. c. Cum teneamur. de appellat. & quoad faciliorem exitum causa. c. 2. de matr. contr. interd. eccles. gl. in c. Si a iudice. de appell. lib. 6. Sed etiam principaliter, quando scandalum aliquod iminet, neque facilis est ad Papam recursus ad effectum ei obuiandi. c. Constitutus, de appel. secundum intellectum Hostiense. quem sequitur Aretin. in c. At si. §. De adulteriis. col. 3. de iudic. Quem licet Communis ibi dicat non esse nimium litera germanum: tamen non negat in se verum. Imo Pa. quidquid ei Praepos. falso imponat eum ad usum commendat. Pro quo facit lex illa sing. Si hominem. ff. mandati, & gl. sing. in c. Tempora poenitent. 26. q. 7. Imo etiam non existente scandalo ad effectum instruendi causam, & eam instructam remittendi posset ordinarius, saltem alius a iudice a quo cognoscere de appellatione ad Papam interposita per. c. illud Constitutus. secundum intellectum Anto. Qui licet Panor. displiceat, defenditur tamen a Decio.

Cum ergo in casu proposito notorie constet ex processu, & euidetia etiam facti competitorum archidiaconum Santarensem post assertum accessum adeptum esse, ac per consecutionem accessui renunciaisse. Cum constet hunc subexecutorum presbyterum simplicem esse, qualitatibusque ad delegationem Apostolicam necessariis carere, ac sine causa cognitione contra possidentem processisse, ac post & contra recusationem, & appellationes legitimas excoicasse, denunciaisse, contra participantes processisse, ac interdixisse;

Cum hæc non paruo scandalo sint populo, & damno, cum ob bella difficillimus sit ad Sed. Ap. recursus, cunctæ assumptio cognitionis & absolutionis ad cautelam ad faciliorem expeditionem cautæ tenderet: consequitur ordinariū multo plura posse, quam ea quæ M. petit. Cuius modestæ petitioni suffecisset, ne tam vanis censuris tam solidæ obedi retur, & ne non vitandus euitaretur. ^P Quo sit ut merito M. conqueri possit, nō de ipso præfule integerrimo, qui rem ad suos relegauit officarios, sed de aliis qui in causa fuerunt, ne id fieret: non quod M. de illis bene merito male velit, sed vel quod alii magis possint, vel nimium sint scrupulosi, vel quod in re nō satis penetrare voluerint. Quæ etiā Iuris informatione & verbo, & scripto ab M. oblatam paruifecerint, magnificare alias soliti, etiam ingrauiſſimis rebus eius sententiā & Iuris allegationes.

Quæstionis tamē cottidianæ fuerit, an ordinarij cui diuersi delegati contraria exequenda præcipiunt, nec de præceptorum nullitate ex rescriptorum tenore satis clare colligitur, quia forte de subreptione quæ aduersus rescripta obiicitur, vel de alia nullitate non potest nō visis processibus satis cōstare, an quem admodum ordinarius præcipere potest delegatis, ut sibi exhibeant rescripta per hoc cap. sic etiam possit præcipere illis, ut exhibeant processus?

Et verius videtur posse primo, quia eadē in hoc casu ratio militat. Secūdo, quod id cōsuetudo quæ legū est optima interpretis habet. Tertio quod etiam iudex secularis cuius auxiliū petitur, hoc facere regulariter potest per ea quæ supra in secundo remedio diximus.

Non obstat, quod huius cap. decisio a Iure cōmuni exorbitat, & ideo nō sit extendenda regula. Quæ. lib. 6. Quia primo negari potest hoc cap. exorbitare a Iure cōmuni. Quoniam antiquæ Iuris rationi & nō nouæ niti videtur. Secundo, quod etiam exorbitantia extenduntur ad similes casus per text. in. c. Cum dilecta. de confir. utili cum multis per. Dec. ibi adductis. & l. His solis. C. de reuocand. donat. adiuncta. gl.

SEXTVM REMEDIVM.

Extum remedium quod autoritate nititur ordinaria & extraordinaria est, ut Reuerēdiss. Do. D. Aloisius Lipomænus Sed. Ap. post. in vniuersam Lusitaniā cū potestate legati de latere illustrissim⁹ legat⁹ appellationē ad Sed. Ap. interpositā recipiat, & de illa congoscatur. Quod facere potest, et Iure cōmuni: licet aliqui facile, ut audio, cōtradixerint. ^P Primo tanquā quiuis alius ordinari⁹ iuxta ea quæ sub finē remedii præcedentis diximus. Secundo, tanquā legatus a latere. Cui ex priuilegio cōpetit speciali, ut de appellatione ad Sed. Ap. post. interposita cognoscere possit, quo eam instruat & instructam ad Papam remittat. Casus est

^P
Auctor s. iusta &
quibusdam con
questio.

^Q
Ordinarius pre
cipit delegatis
contraria ipsi
recipientibus: nō
solum ut rescrip
ta papæ: s; etiā
processus per eos
factos sibi exhibe
ant: quādo illi
sunt ad infor
mationem neces
sarij.

^P
Legat⁹ de latere
de appellatione
ad papam inter
posita duplici re
spectu Iure cōm
cognoscit q; i. i. s.
iure speciali am
plior in hoc ei
potestas cōcedi
solcat.

memorabilis & singul. in c. Constitutus. de appellat. secundum Cōmunem quam ibi Pan. Imol. & Perus. & Prapof. sequuntur, & ante illos affirmavit Specul. de legato. §. Nunc ostendēdum. n. 36. vers. 33. Qd non solum potest per se facere, sed etiam faciendū alii cōmittere, vt est ad literam text. in illo. c. Constitutus.

Et nedicas. D. Aloisium non esse legatū a latere. Quia soli Cardinales sunt legati a latere, quorum de numero non est ille. Considera q̄ paria sunt quem esse legatum Cardinalem, & legatū a latere, ac legatum cū potestate legati de latere datū, vt pulchre determinauit Dec. consil. 149. col. fin. & facit. l. In testamento. ff. de conditio. & demonstr. Terrio, q̄ Sāctiss. D. noster. D. Paulus Papa huius nominis tertius ob eius illustria ornamenta potestatem ei augustiorē multo dedit in multis, quam sit legatorum a latere. In quibus est, vt audio, potestas cognoscēdi & finiēdi causas ad Sed. A post. per appellationē vel alias delatas. Potestatem autē eius partim ordinariā esse ac partim extraordinariam constat ex c. 1. de off. legat. iuncto. c. 2. & fin. eo tit. lib. 6. & Cle. 2. de off. ord. Vbi. gl. pen. putata sing. ibi a Card. q. 17. & Pan. in c. Cæterum. de iudic. col. 4. sentit illius iurisdictionem licet ordinaria sit. extraordinario tamē modo inductā esse. Quam tamē magis extraordinariam faciunt clausulæ de more multæ, quæ ipsum maiorem legato efficiunt.

Legati potestas
ordinaria p̄tm
& partim extra
ordinaria.

SEPTIMUM REMEDIUM.

Septimum remedium est iudicis delagati particularis super hoc a Sed. A post. impetratio, vel in illo summæ autoritatis pratorio Rotæ, vel extra illud in partibus. De quo nemini est dubium.

MODVS MEDENDI

Modus his duob⁹ remediis medēdi huic vulnere tam iniuste illato vel inferri tentato duplex esse videtur. Alter est, vt statim citato cōpetitore ante omnia perat. M. absolutionē ad cautelam ab excōicatione hac inutili iuxta formā. c. Cū contingat. de off. deleg. c. Apostolica. de excep. c. Ad presentiam. de app. c. Cum desideres. §. 1. & c. Per tuas. c. Venerabili. de sent. excōi. c. Venerabili. §. fin. & c. Solet. & ibi annotata per Iohā. And. ab omnibus ibidem relatum & receptum de sent. excōm. lib. 6. allegando prædictas omnes & singulas nullitatis causas.

Non obstat primo, q̄ poterit competitor obicere manifestā offensam iuxta illud. c. Solet. Quoniam primo illud nō est verum, quādo allegatur excōicatio nulla ex iurisdictionis defectu, de quo manifeste constat secundum Rot. in decis. 327. Fuit dubitatum. si contra in nouis. Imo eo casu absolutio simpliciter est faciendā, vt ibi ait Rot. & antea

absolutio ad cau
telam non impe
ditur p̄pter ex
ceptionem mani
feste offēse: quā
do excōmunic
tio allegatur nul
la ob iurisdic
tio nis defectū sive
manifestum siue
dubium.

Innoc. in illo. c. Solet. n. 11. probat⁹ ibi per omnes. At de iurisdictionis defectu huius sub executoris manifeste constat. Tum quia ipse protestatus fuit procedere, vt mer⁹ executor. Quē nulla iurisdictione posse vti probatū est in. 4. nullit. cau. & in fine illat. 11. Tū quia carebat qualitatibus requisitis ad iurisdictionis delegatæ capacitatem iuxta illa q̄ late in. 2. nullit. caus. deduximus. 2°. ideo non est locus exceptioni manifeste offensæ in hoc casu. Quia ea nō recipitur, etiā quando allegatur excōmunicatio nulla ex iurisdictionis defectu dubio, vt eadē decis. Rota in hæc verba dixit: Si cōtra petentē absolutionē ad cautelam opponat exceptio rei iudicatæ vel manifeste offensæ ex sola non paritione rei iudicatæ, talis exceptio nullo modo admittēda est, si allegetur nullitas sententiæ excōmunicacionis ex defectu iurisdictionis. Aut enim constat manifeste de iurisdictione, aut constat de non iurisdictione manifeste, aut dubiū est. Primo casu nō potest peti huiusmodi absolutio ex defectu iurisdictionis: cū de ea constet manifeste. Nec secūdo, cū tunc de nullitate excōmunicacionis constet manifeste. Tertio solo casu est locus huiusmodi petitioni. Hæc Rota. Ante quam idem tenet Innoc. in. d. c. Solet. n. 10. Quem sequitur Io. And. q. 11. ab omnibus aliis probatus. At in casu nostro, licet quis proternus neget manifeste cōstare de huius subexecutoris iurisdictionis defectu: negare tamen non poterit saltem dubium esse primo aspectu. Ergo non est locus exceptioni manifeste offensæ. Tertio ideo nō est locus huic exceptioni. Quia nulla hic fuit offensa manifesta. Imo nec dubia, vt patet per exceptiones in. c. Si quando. supra eo disput. & ex deduct. in. 3. caus. nullit. Non obstat secundo, q̄ interdictum generale nō potest ad cautelam relaxari per text. sing. in. c. Præsenti. de sent. exc. li. 6. Et per consecutionē licet. M. ad cautelam absoluatur, non tamen ob id interdictum tolletur. Non in quā hoc obstat. Quoniam primo si diceretur hoc esse interdictū speciale, non esset locus illi cap. secundum Io. Monach. quem Ioh. And. Domi. & Perus. cum Comuni contra Archid. sequuntur. & Rot. decis. 436. Vtrum interdictū. & Feli. in. c. Apostolica: de excep. n. 3. & Calder. de eccles. interd. pag. 2. Sed quia supra in tertio remedio dictum fuit illud generalis interdicti similitudinem potius, quam specialis habere. Ideo secundo respondeo, concedendo id non esse quidem relaxandum ad cautelam, sed tamen sic simpliciter ad instantiam partis ob cuius culpā positum dicitur, præstita cautione de parēdo Iuri, etiam antequam de iniustitia vel nullitate constet secundum Rot. decis. 77. Nota q̄ secundum. in antiq. quæ habet hoc casu locum esse. c. Cum contingat. de offic. delegat. idem etiam habet decis. Rotæ. 436. Nota vtrum. in eisdem antiq. & idem tenuit Do. in illo cap. Præsenti. sub finem. & Perus. in prin.

u
Interdictū spe
ciale tollitur ad
cautelam.

f
Interdictū ḡna
le non relaxatur
ad cautelam: sed
simpliciter sic
data cautione
de parēdo Iuri
etiam anteq̄ de
causa nullitatis
constet.

cap. Pro quibus videtur casus in. c. Qua fronte. de appellat. inducendo eo modo quo Rota in praedicta decis. 436. inducebat. s. q. ibi fuit quaesitum de absolute excommunicationis & interdicti. Et licet de absolute solum sola excommunicationis respondeat, ex sufficienti rationis paritate videtur etiam de interdicto respondisse arg. cap. 2. de translat. praelat. l. Illud. ad. l. Aquil. Per quam inductionem reipondetur eidem cap. contra hanc conclusionem aliter inducto. s. q. qui de vno dicit de alio negare videtur. c. Nonne. de praesumpt. & l. Cum praetor. ff. de iudic. Et ibi de absolute interdicti & excommunicationis interrogatus Papa solum de absolute excommunicationis respondit. ^v Nam responderi potest eum qui de vno dicit tunc de alio negare videri, quando illud aliud est dissimile, non quando simile, secundum Do. in cap. Qualis. 25. dist. & gl. in. c. Si tibi absenti. de praebend. lib. 6. Secundo facit illud idem. c. Qua fronte inductum, vt per Fel. in dicto. c. Apostolica. n. 3. de except. Vbi etiam hanc nostram conclusionem asseuerat post Domi. in. c. Cum contingat. de off. delegat. cui tribuit illam inductionem. Ponderat enim verba illa: huiusmodi sententiam. in fine illius cap. Qua fronte. posita, attento, ³ q. dictio huiusmodi refert dispositionem ad omnia praecedentia secundum gl. verb. huiusmodi, in proemio Sexti & in cap. Nemo. de elect. eo lib. & quod illud cap. tam de interdicto, quam de excommunicatione prius agit.

^v
Dno de qui dicit de alio negat si est dissimile: non simile.

³
Dulsi modi dispositio ad oia praecedentia refert.

^a
Censuras tolli vel non tolli parum refert pariter pro qua late sunt: si appellatio pendet.

^b
Excommunicationem aliquando reddit fortiolem denunciatione quo casu

Tertio facit, q. excommunicatio & interdictum quoad ferendi modum aequiparantur. c. 1. de sentent. excōic. lib. 6. & etiam quoad modum tollendi. c. 1. de his quae vi. eod. lib. Et specialiter diuersificantur. in modo tollendi ad cautelam per illud cap. Presenti. Ergo quoad simplicem relaxationem non est ponenda differentia. ^a Quarto facit, q. parum vel nil refert eius pro quo censuræ feruntur eas tolli vel non tolli, quando appellatio de qua est cognoscendum est interposita, secundum Innoc. in. c. Pastoralis. §. Verum. de appell. affirmantem eum pro quo aliquis excommunicatus fuit, & ab excommunicatione iam lata appellauit, non posse iuste appellare a iudice, si is nollet eum denunciare. Cuius rationem in haec verba subiicit vir eruditissimus: Non interest (inquit) eius pro quo excommunicatus est, q. denunciatur, cum certum sit, q. hic excommunicatus non est cogendus pen. appel. nec ei consulendum vt soluat. quam determinationem omnes ibi sequuntur: expressius autem Hostiæ. Ioh. And. Anto. & Imolen. quæ Perus. & Praepo. licet illi etiā expressi⁹ quæ Pan. cui sub finem in meo libro pro non denunciet est denunciet.

Et ne demireris hoc Inno. dictum ^b considera illud singul. s. eum qui post excommunicationem appellauit, non posse denunciari, quando per denunciationem excommunicatio fortior redditur, vt contingit in casu. c. Tua.

de sentē. excō. In quo absolutio quæ ante denūciationem ordinarii cō-
petit, post eam Papæ reseruat̄ secundum Perusi. in illo. §. Verum. sub
finem, qui hanc determinationē tribuit Imolēsi nulli alteri eā tribuēti,
cum tamen originaria fuerit. D. Anto. n. 11. Nā licet ille pro sua mo-
destia eam Io. And. tribuat, ille tamē id non dixit, sed rationem illud
affirmandi posteris præbuit, dum animaduertit in casu illius. c. Tua.
denūciationem augere ligamentum excōicationis: & ita rationem
propter quam in. §. Verum. statutum fuit, vt nō obstante appellatiōe
consecuta excōicatus denunciaretur cessat.

appellō ab excōi-
cariōe lata denū-
ciationē suspen-
dit.

Ex quibus inferri. ^e videtur quiddam nouissimum, nempe hodie
post illam extrauag. Ad euitanda. quæ habet neminem vitandum, nisi
denūciatum (cuius tenorem & alia quædā graua super ea dubia in. c.
1. §. Laboret. de pœnit. dist. 6. tractauimus) non posse denunciari eum
qui ante denūciationem & post excōicationem saltē in his quæ non
sunt notoria appellauit. Quādo quidem hodie maximas vires recipit
excōicatio per denūciationem.

^e Appellationem
ab excōicatione
lata suspendere
hodie potestatem
denūciandi in
his quæ non sūt
notoria saltē p-
babilissimū.

Alter autē his remediis medendi modus fuerit, vt petat. M. decla-
rari appellationes a se factas legitimas esse ac iustas, has aut huius sub
executoris cēsuras nullas esse, iniustas & iniquas. ^d Quæ accumulatio
licet contraria implicare videatur, fieri tamē potest. Quia nemo pro-
hibetur vti pluribus defensionibus reg. Nemo pluribus. lib. 6. etiam
contrariis secundum gl. ibi per text. in. c. 1. 13. q. 2. & l. Nemo ex his. ff.
de except. At appellatio defensio est. l. 1. ff. de appell. & cap. Significa-
uerunt. de except. Poterit ergo peti cēsuras declarari nullas & iniustas.
Nam & admittitur libellus in quo quis dicit sententiā nullā, vel petit
restitutionem in integrum. c. Cōstitutus. vbi Pan. de restit. in integ. per
illum text. & idem Pan. in. c. Cum olim. col. 2. de priuileg. Et non solū
conditionaliter, ^e sed etiam simpliciter peti potest declarari eas nullas
& iniustas secundum Innoc. expresse in illo. c. Dilecto. n. 2. Sicut & ex-
ceptiones contrariæ simpliciter opponi possunt. Et in dubio oppositæ
vident̄ disiunctiuæ, vt. Inn. in. c. Auditis. de præscript. n. 2. ait vt si vnū
non poterit probare, aliud probet. Quod maxime ait Pan. memorā-
dum ibidem. n. 24. Nam & reus excipere. potest, q̄ soluit, & q̄ in testa-
mēto liberat⁹ sit, vt not. Bar. in. l. 1. C. de fal. caus. adiect. leg. in. 2. oppo.

^d Libello in eodē
nullitatem et inē-
quitatē sententiæ
adimplari.

^e Excommunicatio
vt nulla iustitia
simpliciter decla-
retur peti posse

^f Ad hoc aut vt appellō. M. iudicetur legitima, & iusta, sufficiet pro
bare monitoria pœnalia hui⁹ subexecutoris fuisse nulla. Quia primo
a sententia nulla appellari pōt iuxta ea q̄ multa adduximus in. 14. caus.
pag. 3. Nam licet nō sit necessarium, tamē est vtile. Quia saltē causam
ad superiorē deuoluit secundum Pan. cōmuniter receptum ibi a Perus.
q. 7. & aliis in. c. Dilecto. n. 7. de appellati. & Bald. in. d. l. C. de sentē. ex

^f Appellatio per
nullitatem sentē-
tiæ iustificat̄ an
ab habente vim
diffinitiuæ: et etiā
q̄ ab interlocu-
toria: si et causa
illā annullatē ex-
pressa fiat.

peri. recit. & Bart. in l. Si expressim, in. 3. q. & in l. Si ut proponis. i. C. quomodo & qñ iud. Lap. alleg. 107. alias. 116. Appellatio a nullitate. Secūdo quia ad iustificandam appellationem a diffinitiva interpositam sufficit probare sententiā esse nullam secūdum Innoc. in illo. c. Dilecto. ab omnibus receptum. At mandata illa pœnalia de relinquenda possessione vim habebāt diffinitivæ super possessorio latae, ut supra est dictum.

Secundo, q̄ ad iustificandam appellationem, etiam ab interlocutoria, satis est probare illam esse nullam ex causis in appellatione expressis secūdū quod satis sensit Inno. n. 3. in illo. c. Dilecto. & expresse affirmavit Pan. n. 7. Perus. q. 19. cum omnibus aliis.

Ne autē res diutius differatur, præsentetur statim processus a sub-executore factus, vna cum prælectione præsentī, cum ea quam super negotio principali in. c. Si quando. supra, eo. habuimus: quo prōptius ea quæ ad occurrētium dubiorum dissolutionē pertineāt inveniātur ab illustrissimo & Reuerēdissi. D. legato. ⁹ Cuius cādide limæ omnia in his duob⁹ prælectionibus dicta subiicio: nō solum qua parte Sedis Apost. quæ vna est omniū magistra veracissima personā agit, sed etiā qua parte recōdita eruditione, quā mox cōmētarii ipsius in Genesim iam iā ædendi palam facient, aliis eminet. subiicio item cuiusvis quæ iustior fuerit sententiæ, protestatus nulla mihi parte illa placitura, nisi qua veritati & bonitati consonuerint. Dix.

9
Autōr correctio
ni S. A. legati
eius et cuiusvis
rectius sententiæ
omnia subiicit.

EXCIDIT a memoria admonere in corollario nono. 3. remediū ea quæ in causa. 1. scripsimus de appellatione a declaratione pœnæ cēsurarum incurse interposita. Per quæ palā est. M. neq; in iudicialibus, neq; extraiudicialibus vitari posse. Quoniam ut ibi probatum est quoad euitationē impediendā maioris virtutis est appellatio a declaratione censuræ incurse, quam a censura ferenda.

GLORIA DEO, GRATIA EIUS

nobis & venia. Amen.

FINIS.

A D L E C T O R E M .

Ratum te velim. CHRISTI ane lector, ne offendat, me qui aliud alibi sacerdotium habere videor, & stipendio maximo, eodemque perpetuo regia donorum munificentia, cantoriâ hanc, litigiosam praesertim acceptasse. Considerare enim debes primo propediem palam futurum, non esse quod habere videri possum sacerdotium, neque cantoriâ hanc tam mihi, quam ecclesiae, ac egenis acceptasse: quippe cui non est consilium ditius post hac, lautius, vel ornatius vivere. Deinde, quod donarium regium erat Ius quod ad hanc cantoriâ competebat. Veruntamen cum ea primum vacavit, raro & sine villo, quod meminerim, alterius simili exemplo quatuor dies ab ea tum acceptanda, tum apprehendenda abstinui, cupiens, te Deum Opt. Max. testor, iustam occasionem mihi ab ea explicando offerri. Ad haec reverendissimi episcopo Conbricensi multis nominibus non mihi vni colendo testatus fui nil quod ei non esset gratum placitum. Qui, ut est ingenio candidissimo, maxime se cupere respondit me in sua ecclesia, cum ab ea ad supernam ascenderet, cantorem relinquere, pollicitusque fuit, quod & diligenter praestitit curare, ut Iuris quod competitori esse rumor habebat certior fierem. At competitor & eius procuratores nil tam rara mea civilitate moti, nil tanti viri, quae illius humanitas fuit, rogatu flexi adduci non potuerunt, ut sui accessus copiam facerent, neque tunc neque viginti & amplius diebus, quibus eam postea pacifice possedi: dubium an angelo lucis an tenebrarum id suggerente. Testis est enim ipse Dominus I E S V S, de cuius bonis litigamus, cuique placeat sua suae voluntati magis obsecuturo permittere, ablegaturum a me hoc negotium fuisse, si has qualesquales accesserint literas reintegra legere licuisset. Postremo eodem I E S V cuius tremendo tribunali omnes olim sistemur ad unum teste, ilico visis literis, licet inuite traditis, ab hoc me negotio explicitum fuisse, si per conscientiam, & per quam Regibus meis debeo bonam fidem, & Iuris in quo verfor turpe ignorantiae infamiam licuisset mihi credere, ac Regi & D. N. serio me interrogati respondere competitori Ius in ea esse canonicum. A deo quidem, ut quod priuatim & publice testatus sum ardentius, quam, cantoriâ desiderarim competitoris & fautorum ipsius gratiam inire, & dignum persona, quam in hac aetate, & huius regni theatro ago exemplum exhibere, libere illi eam permittendo, & manu mea in possessionem amice ac iucunde inducendo. Neque vero alia sum in praesentia mente. Imo quidquid viri eruditione ac timore Dei praestantes perlectis his scriptis iustum duxerint ac decem, sine mora vlla libens subiero. Demum

CHRISTIANE lector, vel hinc cognosce me simplicem, CHRISTIANUM magis, quàm astutum litigatorem agere, quod omnia mea Iura ante inceptam litem competitori ac omnibus euulgo, protestatus nil me quod ecclesia Romana non probarit probare. Protestatus item omnia hæc scripta in Iuris solum disputatione sine ullius & mea iniuria referre, ideoque nil eorum affirmare, quod me vel aduersarium lædat, probandi onere leuet, aut grauet: quasi declamationem fictam non veram causam dixerim. Per cuius operis inopinatum magnitudinem facile me excuses, quod promissos tituli de præbendis & alios hæctenus commentarios non emittam. Cæterum duodecim & amplius exceptiones quas habeo conceptas, quasque summam in cathedra euulgavi, ad curiamque Regiam nisi aduersus competitorum, si interdicto unde vi vel alio remedio restitutorio pugnaturus in arenam descendere tentaret, Iure optimo fundatas, cum primum oportuerit ædam: rem mihi me concepti operis amor fallit utilem, iucundam, & emunctissima quaque nare non indignam.

V A L E.

Errata quæ per humanam incuriam sefellunt per sequentia castigabis
f. faciem. seu paginam. v. versum aut lineam indicante.

FACIE. 1. versu. 5. omnibus. v. 15. intentio. f. 16. v. 2. l. Ser. C. de pa. f. 20.
v. 2. prohibita. f. 25. v. 4. a fine, siue. f. 34. v. 6. a fine, impudetia. f. 48.
v. p. scd. f. 50. v. 4. ii. f. 62. v. 30. sublatioe. f. 79. v. 15. Egid. f. 120. v. 20. ep. las
f. 125. v. 8. gratuito. f. 142. v. 15. suspensiuum. f. 160. v. 11. testamentum nullum non
dicitur testamentum. f. 162. in. a. Excõicatum. f. 171. v. si. huic. f. 172. v. 18
D. Ferdinand. f. 177. v. 17. pro hoc. f. 174. nisi no. f. 175. v. 2. nisi quando.
f. 176. v. 4. Iuri. v. 35. potuerunt. f. 185. v. 13. in princip. & v. fin. l. 1. C. f. 186
Tertio.

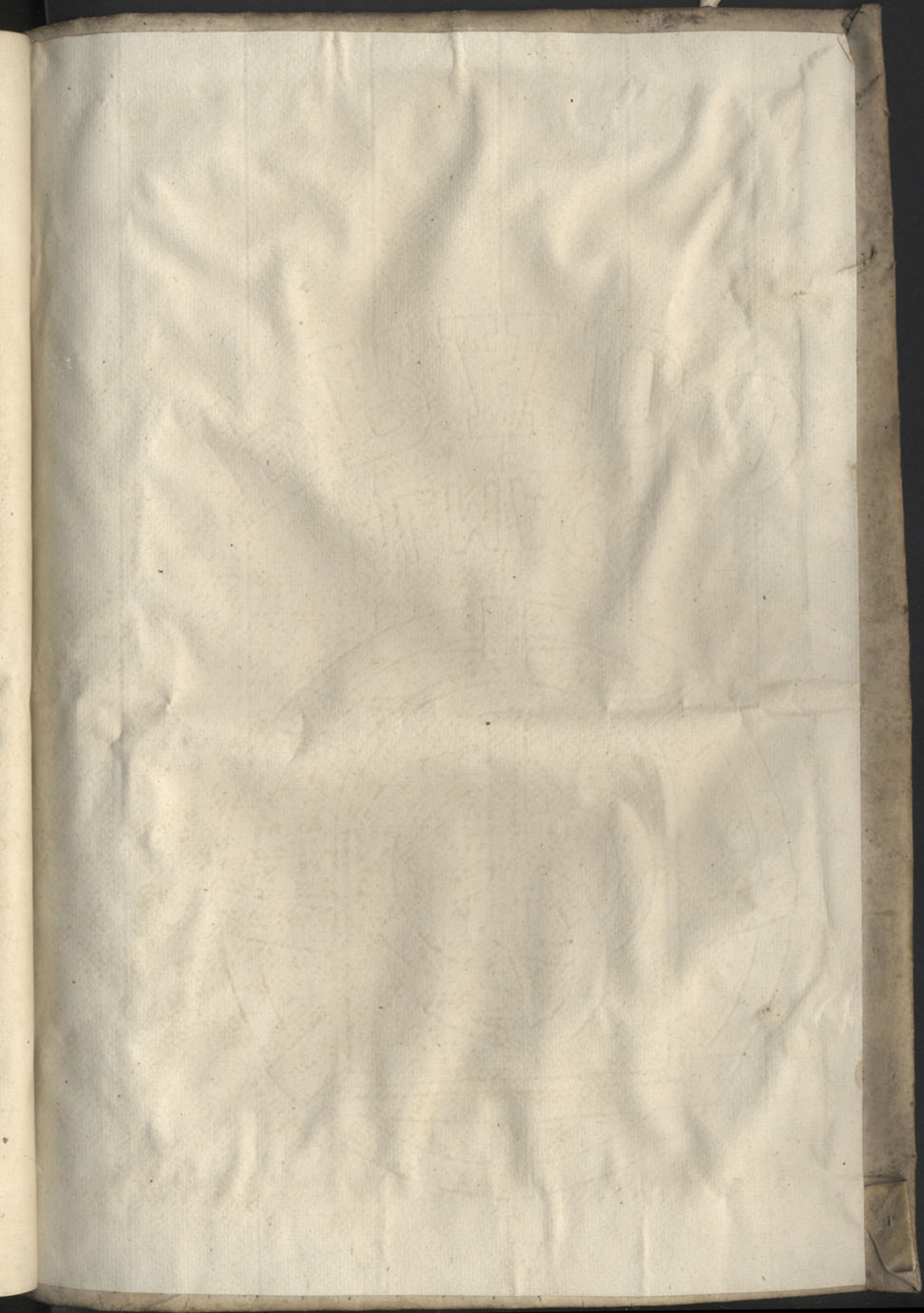
IN INCLYTA CONIMBRICA

PRIDIE CALENDAS.

APRILEIS.

M. D. XLiii.

quia p̄nis uite semp̄ ⁊ sep̄uit̄ ⁊ resi
cruū quasi p̄ctas bethlem cōt̄plā
do subent̄. nil q̄ nichoc aliud q̄m
iustitiale catholice ecclie pulcritu
dinē. quasi mat̄iā uulē sp̄ali
hoc̄oz cetū quasi iosep̄ ⁊ humilē na
diuox n̄ ⁊ hominū. homine. iho
⁊ conuertū sc̄pture sacre p̄cipue
miseriī. quasi in̄sc̄pio postū uirī
tē. xp̄m̄ p̄ma uisione requir̄. No q̄
et̄go uidelicet sc̄oz sc̄pturas. Et̄ ip̄a
eximū illū animal ⁊ sacro sc̄oz
hostiā. op̄thimū p̄scedit̄ q̄s̄ eruit̄
m̄t̄o p̄clauze. L̄m̄ p̄st̄ ⁊ r̄m̄
m̄t̄u m̄ de arte m̄t̄o p̄scedit̄
t̄re collocant̄. Et̄ paulo post̄. Pa
casti in cōsp̄to t̄o m̄t̄o. cōt̄is.

Ab in uicē cognouit instar arietum
serubim sc̄oz sin uul̄? lum̄ cōcordia
⁊ ueritat̄ em̄ gabriel. Ecce cōcipies i
p̄ro ⁊ p̄ares filiū. Legit̄ eadē
m̄t̄a. Bos cognouit possessōē suū.
⁊ assuit̄ p̄sepe d̄m̄ sui. Uidebat̄
in̄sc̄pio dei filiū uigilantē qui bo
nines saluat̄ ac uir̄ta ⁊ in h̄s sin
gulis art̄p̄ h̄m̄is nodi cōferebat̄ que
uic̄t̄a ⁊ cōp̄t̄abat̄ h̄s q̄ audiet̄
oculdet̄at. Et̄ in̄sc̄pio suo p̄stozes
m̄t̄o cōt̄os ⁊ laudat̄ d̄m̄. In om̄ib;
que aud̄ erat̄. **●** uidet̄at̄ sic dictum

Re. 2

I

in̄sc̄pio. cōp̄t̄abat̄ h̄s q̄ audiet̄
oculdet̄at. Et̄ in̄sc̄pio suo p̄stozes
m̄t̄o cōt̄os ⁊ laudat̄ d̄m̄. In om̄ib;
que aud̄ erat̄. **●** uidet̄at̄ sic dictum

Sala
Gab.
Est. R
Tab. 60
N.º 25